

Taxa
póstita
No. 224

1 LEU-POSTA

Eden beszédére, melyben végérvényesen leköttette magát a demokrácia mellett s amelyben ennél is döntőbb jelentőségű kijelentést tett a spanyol jövőre vonatkozólag (hogy t. i. Anglia se fasiszta, se kommunista kormányzatot nem akar Spanyolországban) — Leon Blum lyoni beszéde tette fel a diplomatikus érzék koronáját.

Leon Blum beszéde néhány órával előzte meg a német és olasz választójegyzéket, melyben a két diktatórikus kormány szokaitan engedékenységgel igyekezik eleget tenni annak a francia-angol követelésnek, hogy Németország és Olaszország is szüntessék meg az önkéntes-küldést Spanyolországba.

Leon Blum lyoni beszéde és a német-olasz választójegyzék között, úgy érezzük, nem véletlen, hanem nagyon is szándékolt összefüggések vannak.

Eden kezdte hangoztatni, Leon Blum pedig újra hangoztatta, hogy Anglia és Franciaország hajlandók gazdaságilag megsegíteni Németországot, ha Németország mérsékeli fegyverkezését és hajlandó — kétoldalú szerződések helyett — az egyetemes európai békét, politikai garanciákkal egybekötvé, biztosítani.

Hitler, Eden és Leon Blum ajánlataira csak szombaton fog válaszolni s így tulmérés jóslatokba nem bocsájközhatunk az angol és francia javaslatok jövőjét illetőleg.

Mégis azt hisszük, hogy Európa beborult ege Eden és Leon Blum beszédei és az olasz-német választójegyzékek megérkezése után némi derengést mutat.

Legalább is olyan jelek mutatkoznak, hogy a közvetlen háborus veszély pillanatnyilag elmutt s rövidesen az alkudozások korszaka köszönt be a kölcsönös fenyegetések és ideológiai frontalküzások további kiéleződése helyett.

Ha az alkú sikerül, vagyis, ha Hitler hajlandó az egyetemes békét garantálni — és a nyugati hatalmak ennek fejében hajlandók Németországot nyersanyaghoz, kölcsönkölcs, esetleg gyarmatokhoz juttatni, úgy ez az üzlet nemcsak Németország konszolidálását, hanem az európai demokrácia megszilárdulását is maga után vonhatja.

Erdősleg kétségkívül nem valami felémelő látvány Angliát és a népfreonti francia kormányt, — élen a zsidó Leon Blummal — a Harmadik Birodalom megsegítjeként látni (ami melesleg azt is jelenti, hogy ami a weimari Németországnak nem sikerült, az a hitleri erőszak Németországnak sikerülhetett) — de a politika világában a kényszerítő erők hatalmasabbnak látszanak az etikai elveknél, aminek a demokrácia is kénytelen alávetni magát.

Az ár, amit a békéért és az európai kultúra megmentéséért Anglia és Franciaország fizetni készülnek, kétségtelenül nagy, de a békéért van szó s a béke ára, bármily nagy legyen is, — még mindig elenyészően csekély egy új világháború borzalmas árához képest.

Mindenesetre nagy jelentősége van annak, hogy a hitlerista Németországgal éppen a szocialista és zsidó Leon Blum készül meg egyezni. Ha ez a megegyezés sikerül, úgy ez annak bizossága lesz, hogy a demokrácia mégis alkalmasabb a béke megteremtésére, mint a fegyvercsörtetű diktatúrák és főleg kihuzza a méregfogát annak a veszedelmes legendának, hogy a zsidó és a szocialista világmaffia végromlásba akarja taszítani a nemes és fajtisza Németországot.

A kibontakozás lehetőségének előjelei tehát láthatóvá váltak. Ha sikerülni fog természetesen megegyezni, úgy ez nemcsak a spanyol polgárháború likvidálását, a spanyol demokrácia megmentését fogja magával hozni, de az olasz és német fenyegetés megszűnésével egyidejűleg a középeurópai biztatlanság felé is megnyitja a lehetőségek útját.

Hodza Milán tegnapi beszéde legalább is erre utal. Ha sikerül az európai békének legfőbb zavaró elemét: A német és olasz kardcsörtetést és aspirációkat semlegesíteni, úgy ennek megszilárdítása elképzelhetetlen a kibontakozás kérdés egyetemes rendezése nélkül.

Hodza beszéde a kisebbségi kérdés egye-

„Anglia vagy kitart demokratikus eszményei mellett, vagy elvész”

Winston Churchill nagy beszéde Anglia és Franciaország közeledéséről és a német fegyverkezés veszedelmeiről

London, január 26. (Rador.) Winston Churchill tegnap a leedszi kereskedelmi kamara rendes évi bankettjén felszólalt és rámutatott annak szükségességére, hogy azok a nemzetek, melyek még hisznek a demokratikus eszményekben, közeledést keressenek egymáshoz. Churchill kitért Németország fegyverkezéseire is, hangoztatva, milyen veszélyt jelent az Európa békéjére. A szerződésesszere alapozott német fegyverkezés célja egy 60 milliós nemzetet olyan helyzetbe hozni, hogy támadóháborúba kezdhesen. Semmire sincs nagyobb szükség, mint egy életerős Nagy-Britanniára. Ellenünk minden tirannikus formát, legyen az jobb- vagy baloldali. Nagy-Britanniának ki kell tartania eszményei legnagyobbikához, vagy el kell vesz-

nie.

New York, január 26. (Rador.) Kommentálva Blum lyoni beszédét, a New York Times megállapítja: dacára Németország és más államok odairányuló erőfeszítéseinek, hogy megakadályozzák a közeledést Franciaország és Nagy-Britannia között, a két ország mind szorosabbá teszi egymásirányi viszonyát, mivel egyazon célt követnek az európai béke kérdésében. Közös felfogásuk, hogy az európai békének nem szabad részlegesnek, vagy egyoldalúnak lennie, ha reális erőt akar biztosítani. Blum és Eden rámutattak arra, hogy Franciaország és Anglia nem fognak Németország és Olaszország mellé állni és nem zárják ki Oroszországot a nemzetközi tárgyalásokból.

A népszövetségi tanács egyhangulag elfogadja a mandátum-bizottság jelentését

Antonescu Del Vayo spanyol követvel tárgyal, Rüzsi Arras febrúárban találkozik Ciano gróffal

Genf, január 26. (Rador.) A népszövetségi tanács tegnap előbb zárt ülést tartott, amelyen Victor Badulescu külügyi államtitkár az 1937—38 évszakra beválasztották a gazdasági bizottság tagjai sorába, majd nyilvános ülés vette kezdetét. Ennek a napirendjén az állandó jellegű mandátum-bizottság jelentése szerepelt. Victor Antonescu előadó beszámolt a bizottság 30-ik ülészakának munkálatairól. Jelentését a tanács elfogadta. A naptár-reform ügyében Litvinov előadó jelentéséhez Edwards cslelő delegátus szólalt hozzá, rámutatva annak szükségességére, hogy ebben az ügyben diplomáciai értekezlet hívassék össze. Még szóba került a madridi követészek épületeiben menedéket kerestett személyek eltávolításának ügye is. Del Vayo spanyol külügyminiszter közölte, hogy a kérdés tisztázása végett bizonyítékokat fog előterjeszteni.

Victor Badulescu beválasztása a népszövetségi gazdasági tanácsba, ahol kizárólag a nemzetközi gazdasági élet szaktekin-télyei foglalnak helyet, újabb sikere Romániának Genfben. Badulescu megbízatása három évre szól.

Victor Antonescu tegnap fogadta del Vayo spanyol külügyminisztert, majd Beck külügyminiszternek a lengyel, francia, és román delegátusok tiszteletére adott ebédjén vett részt. Az ebéden jelen volt Delbos, Vienot, Massigli, Cretzeanu, Crutzescu és Komarnicki.

Genf, január 26. (Rador.) Rüzsi Arras török külügyminiszter tegnap este kijelen-

tette az olasz sajtó képviselőinek, hogy Ciano gróffal febrúárban folytatandó megbeszélése igen nagy öröme szolgál. Arras kijelentette azt is, hogy tájékoztatni fogja az olasz külügyminisztert a Balkán-szövetségbeni kollégáinak afeletti elégedettségéről is, hogy viszonyuk Olaszországgal mind jobb uton halad. Rüzsi Arras ezt a kijelentést, mint a Balkán-szövetség tanácsának soros elnöke fogja megtenni. A török külügyminiszter egyébként cáfolta azokat a híreket, amelyek Földközi tengeri paktum kötéséről szólnak.

Párizs, január 26. (Rador.) A francia-török megegyezéssel foglalkozva, a Le Populaire megállapítja, hogy Sziria és Törökország most már békében élhetnek. Egyébként a francia-török-sziriai egyezmény lehetővé fogja tenni új éra kezdetét a török-sziriai viszonyban és egyidejűleg szorosabb francia-török együttműködés lehetőségére nyújt alkalmat.

Róma, január 26. (Rador.) A lapok intervjút közölnek Rüzsi Arras török külügyminiszterrel, aki leszögezi, hogy Ciano gróffal való találkozásában már Ankarából való elutazása előtt állapodott meg és Olaszországnak a montreuxi tengerszoros egyezményhez való csatlakozása egyik pontját képezi majd az olasz külügyminiszterrel folytatandó megbeszélésének. Rüzsi Arras megerősítette, hogy Törökország általános földközítengeri egyezmény kötését szorgalmazza.

temes rendezésének szükségességéről ezt a nagy felismerést tartalmazza. Ki kell küszöbölni Kelet-Európa életéből is a nyugtalanító motívumokat, melyek éppen a kisebbségi kérdés rendezetlenségéből fakadnak.

Viszonylagos béke — nem béke: ez Eden és Blum beszédének lényege.

Európa halálos betegségből csak az abszolút béke biztosításával épülhet fel s az abszolút békét a Németországgal és Olaszor-

szággal való megegyezés még nem garantálja.

Mindenesetre sok függ Hitler választától, melyet Eden és Blum ajánlataira fog adni szombaton. Sőt: minden ettől függ. Ha a válasz kedvező lesz, úgy Európa sorsa a közeljövőben talán megnyugtatóan fog kialakulni, ha nem: úgy a katasztrófa nehezen lesz elkerülhető.

De legyünk türelmekkel: a játszma előlése már nincs messze.

Ara 5 lej

Börményes leveleket nem fogadunk el.
— Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jánabor Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Strada Cobalcescu 52.

Szerda, 1937. január 27.

5697. EV. XX. ÉVF.
SEBATH 15. 21. SZAM

A kibontakozás előjelei

Eden beszédére, melyben végérvényesen leköttette magát a demokrácia mellett s amelyben ennél is döntőbb jelentőségű kijelentést tett a spanyol jövőre vonatkozólag (hogy t. i. Anglia se fasiszta, se kommunista kormányzatot nem akar Spanyolországban) — Leon Blum lyoni beszéde tette fel a diplomatikus érzék koronáját.

Leon Blum beszéde néhány órával előzte meg a német és olasz választójegyzéket, melyben a két diktatórikus kormány szokaitan engedékenységgel igyekezik eleget tenni annak a francia-angol követelésnek, hogy Németország és Olaszország is szüntessék meg az önkéntes-küldést Spanyolországba.

Leon Blum lyoni beszéde és a német-olasz választójegyzék között, úgy érezzük, nem véletlen, hanem nagyon is szándékolt összefüggések vannak.

Eden kezdte hangoztatni, Leon Blum pedig újra hangoztatta, hogy Anglia és Franciaország hajlandók gazdaságilag megsegíteni Németországot, ha Németország mérsékeli fegyverkezését és hajlandó — kétoldalú szerződések helyett — az egyetemes európai békét, politikai garanciákkal egybekötvé, biztosítani.

Hitler, Eden és Leon Blum ajánlataira csak szombaton fog válaszolni s így tulmérés jóslatokba nem bocsájközhatunk az angol és francia javaslatok jövőjét illetőleg.

Mégis azt hisszük, hogy Európa beborult ege Eden és Leon Blum beszédei és az olasz-német választójegyzékek megérkezése után némi derengést mutat.

Legalább is olyan jelek mutatkoznak, hogy a közvetlen háborus veszély pillanatnyilag elmutt s rövidesen az alkudozások korszaka köszönt be a kölcsönös fenyegetések és ideológiai frontalküzások további kiéleződése helyett.

Ha az alkú sikerül, vagyis, ha Hitler hajlandó az egyetemes békét garantálni — és a nyugati hatalmak ennek fejében hajlandók Németországot nyersanyaghoz, kölcsönkölcs, esetleg gyarmatokhoz juttatni, úgy ez az üzlet nemcsak Németország konszolidálását, hanem az európai demokrácia megszilárdulását is maga után vonhatja.

Erdősleg kétségkívül nem valami felémelő látvány Angliát és a népfreonti francia kormányt, — élen a zsidó Leon Blummal — a Harmadik Birodalom megsegítjeként látni (ami melesleg azt is jelenti, hogy ami a weimari Németországnak nem sikerült, az a hitleri erőszak Németországnak sikerülhetett) — de a politika világában a kényszerítő erők hatalmasabbnak látszanak az etikai elveknél, aminek a demokrácia is kénytelen alávetni magát.

Az ár, amit a békéért és az európai kultúra megmentéséért Anglia és Franciaország fizetni készülnek, kétségtelenül nagy, de a békéért van szó s a béke ára, bármily nagy legyen is, — még mindig elenyészően csekély egy új világháború borzalmas árához képest.

Mindenesetre nagy jelentősége van annak, hogy a hitlerista Németországgal éppen a szocialista és zsidó Leon Blum készül meg egyezni. Ha ez a megegyezés sikerül, úgy ez annak bizossága lesz, hogy a demokrácia mégis alkalmasabb a béke megteremtésére, mint a fegyvercsörtetű diktatúrák és főleg kihuzza a méregfogát annak a veszedelmes legendának, hogy a zsidó és a szocialista világmaffia végromlásba akarja taszítani a nemes és fajtisza Németországot.

A kibontakozás lehetőségének előjelei tehát láthatóvá váltak. Ha sikerülni fog természetesen megegyezni, úgy ez nemcsak a spanyol polgárháború likvidálását, a spanyol demokrácia megmentését fogja magával hozni, de az olasz és német fenyegetés megszűnésével egyidejűleg a középeurópai biztatlanság felé is megnyitja a lehetőségek útját.

Hodza Milán tegnapi beszéde legalább is erre utal. Ha sikerül az európai békének legfőbb zavaró elemét: A német és olasz kardcsörtetést és aspirációkat semlegesíteni, úgy ennek megszilárdítása elképzelhetetlen a kibontakozás kérdés egyetemes rendezése nélkül.

Hodza beszéde a kisebbségi kérdés egye-

VILÁG TÜRKE

A spanyol válság

Írta: ANDRÉ TARDEU,
Francia rszág volt minisztereinöke

A spanyol dráma kezd olyan jeleget öltetni magára, hogy az egész világ riadtan figyel.

Mik az okai ennek a riadalomnak? Milyen lehetőségek vannak a kirobbanásra? Sokféle, számos oka van a veszedelemnek. Ezek hónapról-hónapra növekszenek.

Eleinte a világ csak azok miatt a borzalmas kegyetlenségek miatt figyelt fel, amelyekről azt hittük, hogy azok ma már elképzelhetetlenek.

Azután következett a semlegesség kérdése, amely mindig felvetődik, ha két szükségesség találkozik: a harcok legyőzésének a szükségessége és az a szükségesség, hogy ugyanakkor a nemharcolókkal fenn kell tartani a kapcsolatokat.

Ezért van, hogy a spanyol polgárháború hullámai, amelyekhez hasonlóan heveseket legfeljebb a vallásháborúk idején láthattunk, átsaptak Spanyolország határain és a semleges országokban is felkorbácsolták a közvéleményt, úgyhogy Európa országai a spanyol kérdés miatt egyszerre egymással szembenálltak magukat.

Ettől a pillanattól kezdve világos volt, hogy a vörös és fehér csapatok hadiszereplő való ellátása nem fog magán kezben maradni, mert egyes kormányok előbb-utóbb beavatkoznak.

Ennek első jele az önkéntesek Spanyolországba özönlése volt. Az önkéntesek zárt alakzatokban Oroszországból, Németországból, Olaszországból, Franciaországból és Japánból spanyol földre léptek, ahol azután az egymással szembenálló felekhez csatlakoztak.

Január elseje óta újab veszedelem merült fel, amely szerintem túlzott ugyan, de azért mindenestre fennáll: meg van a lehetősége annak, hogy Spanyol-Marokkó földjén nem spanyol elemek szállanak partra. Ezt a nemzetközi szerződések tiltják ugyan, viszont egyes hatalmaknak számára ennek életbevágó fontossága lenne.

Váratlan meglepetésekre adhat okot az is, hogy a spanyol partok mentén különböző nemzetiségű hadihajók cirkálnak és felesleges talán részletesen rávilágítanom arra, hogy milyen kellemetlen incidensekre vezethet ez.

Hét nagyhatalom van különböző jogcímenen a spanyol kérdésben közelebről is érdekelve: Németország, Olaszország, Portugália, Japán, Szovjetország, Anglia és Franciaország. Ezt a hét nagyhatalmat három csoportra lehet osztani.

Németország és Olaszország nyíltan a felkelők pártján áll, hiszen mindketten elismerték a Franco-kormányt Spanyolország törvényes kormányának. Hitler a bolsevizmus elleni küzdelmet egyenesen felsőbb küldetésnek tartja. Mussolini valamivel több tartózkodással, ugyanezen a nézetten van. Japán Németországgal egyezményt kötött a bolsevizmus elleni küzdelemre, Portugália pedig ugyanilyen irányzatot követ.

Oroszország minden erejével a kormányt támogatja.

Anglia és Franciaország továbbra is képviseltetik magukat a valenciai kormánytól és nem ismerik el Franco tábornokot hadviselő félnek. Főtörökvisük arra irányul, hogy a spanyol polgárháborút lokalizálják. A Blum-kabinet a kormánytámogató kommunista párt kedvéért tett engedmények ellenére is megmarad a benemavatkozás elve mellett.

A benemavatkozás elve lehetővé tette legalább a látszat megővését, mert nyíltan még egyetlen kiüthatalom sem merte ezt az elvet megtagadni. Sajnos, a lényeg azonban nagyon is veszélyeztetve van.

A benemavatozás elvének gyakorlati megvalósítása körül igen sok kívánnivaló mutatkozik.

A londoni semlegességi bizottság valójában semmit sem tett és Eden angol külügyminiszter december 14-i beszédében kénytelen volt elismerni, hogy az érdekelt országok legnagyobb része nem tett eleget kötelezettségeinek.

A francia-angol közvetítési tárgyalások eleve halálra voltak ítélve.

A Népszövetségről, szokás szerint, kiderült, hogy teljesen tehetetlen.

Anglia büntetés terhe alatt eltiltotta az önkéntesek Spanyolországba utazását és a francia törvényhozás felhatalmazást adott a Blum-kormányának, hogy tetszése szerinti eszközökkel akadályozza meg francia állampolgároknak a spanyol polgárháborúba való beavatkozását. Miután azonban Angliában csak nagyon kevés önkéntes akad és aki Franciaországból Spanyolországba akart menni, az már rég oda érkezett, ezek a rendszabályok nem változtathatnak a helyzetben.

Hitler január 11-én a berlini francia nagykövét előtt kijelentette, hogy Németországnak soha nem volt szándékában, semmi körülmények között sem, Spanyolország területi integritását megsérteni. Ezzel szemben viszont a németek gazdasági tevékenysége a marokkói spanyol zónában kétségbevonhatatlan tény és ez mindenesetre nyugtalanságra adhat okot.

Mind ezekből azt a következtetést vonhatjuk le, hogyha a most éltben levő rendszabályok elegendők és arra, hogy a világ elkerülje a súlyosabb bonyodalmakat, mégsem elegendők arra, hogy a jövőre vonatkozólag is biztonságot nyújtsanak.

Kitől függ a jövő? Németországtól és csak Németországtól egyedül.

Döntően fontos lenne egész Európa számára tudni, hogy mikor látja Németország elérkezettnek az időt a cselekvésre. Talán most?

Erre lehetne következtetni sajtója hangjából, pénzügyi politikájából, négyévi büszkeségből és végül abból is, hogy Németországnak létezik-e, hogy ne várja be az angol felfegyverkezés befejeztét.

Ennek ellentmond viszont az, hogy a német hadseregnek még másfél évre van szüksége a teljes felkészültség eléréséhez, továbbá, hogy a német vezérkar ellenzi jelenleg a háborút, végül, hogy a német élelmiszeri helyzet igen rossz.

E lehetőségen kívül azonban nincsen semmi más komoly veszedelem. Sem Japán, sem Oroszország nem fognak háborút provokálni. Olaszország joggal felháborodhat ugyan azon, hogy a Földközi tenger partján kommunista állam rendezkedik be, viszont emiatt nem fog eltávolodni ismét Angliától, amellyel csak éppen legutóbb sikerült a földközi-tengeri status quo alapján megegyeznie.

Ha Németország tényleg háborút akar, akkor csak az készíthetné meg gondolatára, ha azt látná, hogy Anglia, Franciaország és Olaszország egységesen el van költelve a béke megővésére.

Sajnos, az utolsó hónapok eseményei ennek az egységnek valószínűségét nagyon meggyengítették.

Az abesszin-ügy a három ország közötti jóviszonyt alaposan megbontotta és az angol-olasz egyezmény ellenére a stressai front helyreállításáról még mindig nem lehet szó.

Franciaország tehetetlensége a Rajnavidék megszállásakor, továbbá Anglia hiábavaló ellenállása az abesszin háború idején, ennek a két országnak a presztízsén kétségkívül csorbát ütött.

Lehetséges azonban, hogy a veszedelem közelsége létre hozza azt, amit a politikai bölcsesség nem tudott elérni és akkor London, Párizs, Róma egysége ismét biztosíthatja a békét.

Pályázati hirdetés

Pályázatot hirdetünk az ort. Chevra Kadisánál betöltendő orvosi állásra. Feltételek az irodában (Str. T. G. Masaryk No. 9) megtudhatók. Pályázati határidő 1937 február hó 6-ig beszérolag.

Orth. Chevra Kadisa Cluj

A január 31-i ülés előtt

Egy ügyvéd felvonul és bemutatja életét

Számok, amelyek bizonyító erejűek. Alperes és végrehajtást szenvedő fél lett a fiskális

Satunare, január 26. Január 31-én, mint az ország más vidékein, itt is összeül az ügyvédi kamara, hogy letárgyalja a bucu-resti Ügyvédszövetség átiratát, amely válszt kér arra a kérdésre, hogy milyen módon lehetne az ügyvédi kamarában az etnikai arányszámot a nemzeti többség szempontjából jobbá tenni, értelmesebben: a kisebbségi ügyvédek működése elé akadályokat gördíteni.

Erről fog tárgyalni a satunarei ügyvédi kamara, amelynek határozata elé érdeklődéssel néz a kisebbségi ügyvédi társadalom, annál is inkább, mert ennek a kamarának a vezetősége már nem egyszer bizonyította be, hogy mindenféle túlzó elgondolást a meghatározottabban visszautasít.

A statisztika

Nézzük csak, hogy miként állunk ezzel a bizonyos etnikai arányszámmal.

1920-ban volt 56 ügyvéd a kamaranévsorában, 9 román, 19 magyar és 30 zsidó. 1937-ben a megoszlás a következő: 33 román, 25 magyar, 43 zsidó és 1 sváb. Amíg a magyar és zsidó ügyvédek száma 17 év alatt a város lakosai számának növekedésével arányosan összesen 19-el szaporodott, addig a többségi ügyvédek egymagukban 24 főnyi növekedést mutatnak. De még érdekesebb az ügyvédjelöltek statisztikája. 26 román, 7 magyar, 14 zsidó és 4 sváb szerepel a kimutatásban. Ez a szám azt mutatja, hogy a többségi elem érvényesülése az idők folyamán minden drasztikus és jogellenes beavatkozás nélkül is megtörténik.

Statisztikák árnyékában állítsunk meg egy kis pontot és kérjük meg, hogy mutassa meg a sorsát.

Beszél az ügyvéd ur

A kis pontot Ügyvéd urnak hívják. Nyolc esztendeig középiskolába járt, négy évig az egyetemre. Három évig szigorlatozott, egy évig jelöltkódolt, szóval tizenhat esztendeig tanult, amíg végre megnyithatta irodáját.

Az irodát, amely nem is olyan régen kényeret adott, biztos polgári egzisztenciát, lehetőséget a családalapításra, karrierre, tekintélyre és vagyonra.

Az ügyvéd, akit itt megszólaltatunk, kifogástalanul vasalt nadrágban jár, a kabátja is elegáns és nyakkendője hibátlan.

Régen ez természetes volt. Ma feljegyzésre máltó tünet. Egy ember, akinek még telik. Egy kisebbségi ember, akinek még nem foltos a nadrágja és nem foszik ki a kabátjának ujjja.

Egy irigyelt ember. De az irigyelt ember csak külsőleg kiégensúlyozott, csak külsőleg él jól, mert belül olyan nyomorult, mint a munkanélküli.

Beszél az ügyvéd a fényesen és hitelre berendezett irodában, ahol rajta kívül egy gépirókiasszony dolgozik. Jelöltet már régen nem tart az ügyvéd, mert a munkát egyedül is el tudja végezni.

Talán egyetlen szakmának sem megy olyan rosszul, mint nekünk. De mi nem panaszkodhatunk, nem sirhatunk. Nekünk élni kell a cifra nyomorúságban. Jó ruhában kell járnunk és mindenütt ott kell lennünk, mert különben annyi ügyet sem kapunk, mint most.

De ügyvéd ur, hiszen soha annyi per nem volt a törvényszéken, mint most. Hát miért panaszkodik?

Igaz van. Perem annyit lehetne, amennyit akarok. Csak éppen hogy előlegeznem kellene a bélyegeket az aktákra, tárgyalnom kellene, lótnom-futnom, míg végre — legjobb esetben — megnyerném a pert és várhatnék a pénzemre három-négy esztendeig, ha ugyan egyáltalán megkapom.

Es mi van a bűnügyi praksissal?

Bűnügyi prakszis

Bűnügyi prakszis kétféle van. Az egyik mikor az embert megfogják a törvényszéken és azt mondják: ügyvéd ur, legyen szíves és jöjjön velem a tárgyalásra és lássa el a védelmemet. Mit tehet az ügyvéd? Bemegy, leteszi a meghatalmazásra a bélyeget és elmondja a védőbeszédet. A kientst vagy felmentik vagy elítélik. Ha felmentik, akkor haragszik az ügyvédre és nem fizet. A legjobb eset, ha megkapjuk a bélyegköltségeket.

De azért talán mégis csak van ügynevezett zsiros kliens?

Van. De azt elcsalják a reklám-ügyvédek. Akik, ha a rendőrségen megtudnak egy bünessetet, még aznap ott vannak a fél-nél és felajánlják szolgáltatukat. Fizetni csak akkor kell, ha felmentik a kientst. Ez az ügynevezett „tisztességes verseny”.

— Es senkinek sem megy?

— De igen. Néhány többségi, divatos fiskális keres jól. A többieknek — nagyon kevés kivétellel — egyforma a helyzetük.

Panaszkodó szavak bugyognak fel az irodában, amelynek bitorai hat esztendeje még nincsenek kifizetve. Kopog az irógép, amelyet a multkor adóba akart elvinni a fiskus és mivel az ügyvéd ur ismeri a törvényt, a gépet, a kenyérkereseti eszközt, nem engedte kivinni az irodából. Kirugta a repülő-bizottságot és most folyik ellene a bűnvádi eljárás, hatóság elleni erőszak miatt.

Dráma a költségvetésben

Most számol az ügyvéd. Költségvetését csinál és ugy dokumentálja nyomorúságát. Így sorakoznak a számok:

Az iroda és a lakás havi bére	1800 lej
Gépirókiasszony fizetése	2000 "
Papír, toll, irógépszalag	1000 "
Koszt	2000 "
Kamarai tagdíj, adó	500 "
Részlet az irodabutorra	500 "
Jogi szaklapok, törvénykönyvek	500 "
Ruházkodás, mosás, fűtés	2000 "
Cigaretta, orvos, szórakozás	1000 "
Összesen:	11.800 lej

Az ágy alól huzzták elő Teodorescu Traiant, Farcasanu ezredesné egyik gyilkosát

Tízzer lejért egy nő árulta el tartózkodási helyét. Kiadják Ausztriának Teodorescut

Bucuresti, január 26. (Az Uj Kelet tud.) Mint tegnap számunkban megírtuk, Traian Teodorescut, aki Strasser Károly azóta halálra ítélt budapesti származású zürichi egyetemi hallgatóval együtt Farcasanu ezredesnének meggyilkolta, a galati rendőrség letartóztatta. Az alábbiakban ismertetjük a letartóztatás érdekes körülményeit és Teodorescu reménytelen kísérleteit arra, hogy a tett felelőssége alól kibujjon.

Néhány nappal ezelőtt egy nő jelent meg Motas galati rendőrkvesztor előtt és bejelentette, hogy

tezerlejes jutalom fejében a rendőrség számára igen fontos adatokat hajlandó közölni. A belföldi és külföldi rendőrségek által már régen keresett egyén tartózkodási helyének felfedezéséről van szó.

A kvesztor kijelentette, hogy hajlandó rendelkezésére bocsátani az összeget, ha az asszony segédkezik az illető letartóztatásánál is.

A feljelentő erre elmondotta, hogy Galaton

szüleinek házában rejtőzködik Traian Teodorescu.

Az asszony felhívta a figyelmet arra, hogy nagyon óvatosan kell Teodorescuval bánni, mert állandóan revolver van nála. A kvesztor mielőtt a nyomozást megkezdte volna, személyesen ment el a megjelölt házhoz és ott megállapította, hogy Teodorescu apja, aki azelőtt vámfőnök volt Galaton, most valóban ebben a házban lakik. Az est folyamán a kvesztor több rendőrtisztrel és nyolc rendőrrel megjelent a helyszínen és miután a kellő óvatossági rendszabályokat megtették, behatoltak Teodorescu szobájába. Rendkívül kicsiny fiúkébe léptek be, ahol azonban nem találtak senkit. Az ágy, amelyből nemrégien kelt fel valaki, üres volt. A rendőrségi közegek, a szomszéd szobába vonultak vissza arra számítva, hogy Teodorescu hazajön, Motas azonban házkutatást rendezett a kis szobában. Itt megtalálta a loebeni tárgyalásról szóló összes újságcikkeket, amelyek a román sajtóban megjelentek, ameltt egész sereg német lapot is, melyekben a tárgyalásról szóló riportok megjelentek. Motas egész idő alatt azon gyanakodott, hogy Teodorescunak a helyiségben kell

Ennyi a havi rezsi. Egy nőten ügyvédnél akinek nincs felesége és nincs gyermeke Jelölt nélkül. Ezzel szemben megmutatja mult havi bevételi naplóját:

Megítelt perköltségek és követelések 17.420 lej

Ezzel szemben ténylegesen befizettek 4700 lej

Mult havi deficit tehát 7.100 lej

Es ez nem egy véletlenül rossz hónap! Majdnem minden hónap ilyen. Majdnem minden hónapban nő az adósság, amely olyan, mint a tavaszi, megáradt folyó. Ma holnap már teljesen elborítja a hitelre rendezett ügyvédi irodát.

A végrehajtó gyakrabban jár az ügyvéd urhoz, mint az ügyvéd urral.

Az ügyvéd ur nevét gyakrabban kiáltja a járásbírószágon alperesként, mint ügyvédként.

Közben a gyűlölködés hulláma zug fel. Meg kell tőle tisztítani a kamarát?

Ezért az életért? A látszat életért.

Mert az elproletarizálódott ügyvéd még é. De hogy meddig és miből, azt maga se tudja.

Mindenesetre jó volna, ha ezt is figyelmen be vennék január 31-én.

Baradlai László

tartózkodnia.

A lakásban egyedül Paul Teodorescu a gyilkos öccsét találták, aki azt mondta, hogy ő vásárolta meg a lapok mert érdekelte a per, amelyben bátyjának neve is szerepel.

Kiderült azonban, hogy sem Paul Teodorescu, sem pedig a család többi tagjai nem tudnak németül.

Motas erre tüzetes vizsgálatot rendelt a házban. Észrevették, hogy a kis szobában az ágy nem áll pontosan a fal mellett, Motasnak az a gondolata támadt, hogy Teodorescu talán az ágy alá bujt. Teodorescu valóban kiváló pszichológus: tud, hogy legkevésbé az ágy alatt fogják elresni. Azonban, mikor elhuzzták a falat az ágyat,

Teodorescu hiányos öltözködésben elő bujt alóla.

Teodorescut azonnal a rendőrségre vitték, ahol megkezdtek kihallgatását. Teodorescu elmondotta egész élete történetét. Különböző regáltbéli és transzilvániai zépiszkolában végezte iskolát és 1925-ben érettségizett. Ezután a bucu-resti katedrálisba lépett be, de megszükkött az iskolából egy oradeai nővel, akibe beleszeretett. Ezzel kezdődött nemzetközi bűnös karrierje. Olaszországban kezdte meg je hamisító tevékenységét, ahol letartóztatták és egy év és héthónapi börtönrre ítélték. 1932-ben Karlsbadon tartóztatták és Ausztriának adták ki, ahol ugyancsak vasuti jegyek hamisításáért két év és három hónapra ítélték.

Teodorescu tagadja, hogy része lett volna Farcasanu meggyilkolásában. Azt állja, hogy 1935 szeptember elseje óta Galaton tartózkodik. A helyi rendőrkvesztor azonban pontos információk alapján megállapította, hogy csak 1936 szeptember óta él Teodorescu itthon. A gyilkosság vádolt Teodorescut a szigurancának adta, ahonnan az osztrák hatóságok kérték a lehető legrövidebb időn belül ki fűjék adni Ausztriának. Teodorescu letartóztatása lényegesen befolyásolja a bűny halálraírtelt másik vádlottjának sorsát is. Strasser ugyanis még nem végte ki és kegyelmi kérvényének sors kétségkívül hatással lesz, ha tisztázi Teodorescunak a bűnygyben vitt szerepét.

Nem lesz Skoda-ügy a Dorman-esetből..

Miért kellett két hónap ahhoz, míg a kormány rájött, hogy Dorman kalandor?

Iunian és Madgearu izgalmas kérdésel és Tatarescu higgadt válasza

Caranfilnak nem volt része a manőverben, mégis le kellett mondania

Bucuresti, január 26. (Az Uj Kelet tud.) A parlamenti vitával együtt lezárult a Caranfil-Dorman-ügy bűnügyi és politikai aktái egyaránt. Dorman ur, a nemzetközi kalandor, aki repülőgépet akart vásárolni a valenciai kormányban és ugyanakkor önkénteseket toborozni Franco seregei részére, már régen árkon-bokron túl van. Ezzel szemben a Tatarescu-kormány zavartalanul halad előre kormányzatának „utolsó” etapjában. A lélegzetállítón érdekes és teatrális fordulatokban gazdag fegyverszállítási panamának nem lesznek tehát sem jogi, sem politikai következményei. Igaza lett volna-e vajjon a miniszterelnöknek, midőn igyekezett bagatelizálni az ügyet és azt hangoztatta, hogy Madgearu és Iunian nagy hühhöt csinálnak semmiért?

Hatmillió frankos jutalék

Nem teljesen. Mert akták beszélnek arról, hogy Ciugureanu szenátusi alelnöknek Dorman 600 ezer francia frankos jutalékot helyezett kilátásba, ami a mi pénzünkre átszámítva, több mint hatmillió lejnek felel meg. Arról is bizonyították maradtak fenn, hogy Manoil megnök öt százalékos jutalékot élvezett volna bizonyos tűzészeti anyagok leszállítása után, holott a kormánnyal Dorman csak régi repülőgépek átvételéről tárgyal. Ha mégis napirendre tértek az ügy jogi és politikai oldalai fölött, ez csak a liberálisok kormányzati ügyességét és rátermettségét bizonyítja. Madgearu a Skoda-ügyért akart a liberálisoknak megfizetni, midőn Caranfil légügyi miniszter lemondásának ügyét a parlament elé vitte. Nemcsak arra támaszkodott, hogy a rágalom sarámból valami feltétlenül oda tapad a megálgalmazottak arcához. Elvégre a kérdés, hogy mit keresett a szenátus orvos-alelnöke régi, használt repülőgépek 200 millió lejes ügyletének közvetítésében, mégiscsak messze-menő feltevésekre adhatott alkalmat.

A politikai offenzíva mégsem sikerült. Vagy legalább is csak részben sikerülhetett. A Skoda-ügy, amely a nemzeti parasztpártot erkölcsileg oly súlyosan aláasta, a nemzeti parasztpárt kormányzása alatt robant ki. A kormány tudta nélkül és annak feje fölött alárendelt tisztviselők kotorták fel a Skoda-Kieneltség irattárát és dobták nyilvánosságra a kompromittáló adatokat. A liberálisokat nem érheti ilyen málor. A közigazgatási apparátus ilyenkor finom műszer pontosságával működik. Madgearu hiába feszegette a képviselőház székéről a kérdést, hogy a vizsgálatot vezető hadbíró jelentésében miért nincs még csak említés sem téve Ciugureanu és Manoil jutalék-leveleiről...?

A lüggve maradt kérdések

Ugyancsak a kormány fölényes rutinja és magabiztossága teszi azt, hogy az interpelláló Madgearu és Iunian megannyi kellemetlen kérdéssel maradt lüggve a parlamenti vita atmoszférájában anélkül, hogy a kérdések kényesen insznuáló és vadaskodó ereje ránehezedne a kormány politikai letétre. Különösen Iunian szegzett ilyen kérdéseket a miniszterelnök mellé. A volt igazságügyi miniszter filigrán termetével, amellyel szinte groteszk kontrasztot képez nagy, szarukeretes pápaszeme, félelmetesen magasra nőtt a Caranfil-vita során is. Ismét annak az ellenállhatatlan debatternek és éleseszlű dialektikusnak bizonyult, akivel még Tatarescu kicsiszolt politikai rugalmassága is elégtelennek mutatkozott.

Miért mondott hát le a légügyi miniszter?

— Miért mondott le Caranfil légügyi miniszter? — tette fel a kérdést ártatlanul Iunian. A miniszterelnök ur kijelentette, hogy nem a Dorman-ügy miatt. Hanem azért, mert nem találta meg a kormányban az eredményes tevékenységhez szükséges együttműködés atmoszféráját. Talán a had-

ügyminiszter akadályozta volna? Tatarescu szerint nem. Canciov pénzügyminiszter nem. A miniszterelnök ur nem. Hát akkor ki az a titokzatos személyiség a kormányban, aki nem engedi Caranfil dolgozni?

— Es ez még nem minden. Caranfil közismerten abszolút korrekt és nagyon tehetséges ember. Hogyan lehetséges az, hogy egy ilyen ember nem találja meg a Tatarescu kormányban a megfelelő atmoszférát? Miféle erkölcsi atmoszféra az, amelyben korrekt és tehetséges embert nem hagynak dolgozni...?!

— A miniszterelnök ur azt állítja, hogy

Dorman nemzetközi kalandor. Lehetséges. De akkor, miért kezdeményezett vele üzleti tárgyalásokat a kormány, egy nemzetvédelmi és külpolitikai szempontból egyaránt nagyfontosságú kérdésben? A hatalmas információ és elleninformáció apparátus mellett, amely a kormány rendelkezésére áll, heteknek kellett eltelnie, amíg a miniszterelnök rájött arra, hogy Dorman szélhámos? Ki viseli ennek a felelősséget? Ki felel azért, hogy tárgyalásba bocsátkoztak egy szélhámosmal és már-már kompromittálták az ország jóhírnevét?

Kemény ökölcspásként zuhogtak a mi-

SELECT MOZGÓ

Csúszó 19ki kezdettel:

STUART MARIA

monumentális film az angol történelem legérdekesebb időszakáról. Főszerepekben:

Katherine Hepburn

Hollywood egyik legnagyobb drámai színésznője és

Frederic March

MA: A KET LAZADÓ, főszerepekben: VILLIAM, a kutya és HARCOS, a ló.

Madagaszkár nem alkalmas zsidó telepítésre

Zsidó körökben szkeptikusan ítélik meg a francia kormány által felajánlott gyarmati területek telepítési lehetőségeit

Párizs, január 26. Moutet francia gyarmatügyi miniszter zsidó bevándorlás és telepítés céljaira ajánlotta fel legutóbbi beszédében Madagaszkár szigetét, az Uj-Hebridák, Uj-Kaladónia nevű szigetcsoporthoz és francia Guazana területét. A francia gyarmatügyi miniszter ajánlatát zsidó körökben élénken kommentálják. Általában szkeptikusan ítélik meg a zsidó telepítés lehetőségeit ezeken a szigeteken. A „Pariser Hajnt” című jiddis napilap jelentése szerint a párizsi zsidó szervezetek az amerikai és angol zsidó testületekkel karöltve bizottságot készítenek Uj-Kaladóniába küldeni, hogy tanulmányozzák az ottani telepítési lehetőségeket és állítólag a bizottságban résztvevő személyiségek azt hiszik, hogy Kaledóniában lehet szó zsidó kolonizációról. A közeli napokban megindulnak a tárgyalások a francia kormánnyal abban a tekintetben, hogy hivatalos támogatást nyújtson a francia állam a bizottságnak.

A „Tog” című newyorki napilap véleménye szerint nem lehet gyakorlati jelentőséget tulajdonítani a francia gyarmatügyi miniszter ajánlatának. A lap szerint Madagaszkár éghajlata miatt is alkalmatlan európai telepítésre. De a többi francia gyarmatok, melyekről a miniszter említést tett, sem jöhetnek számításba zsidó telepítés szempontjából, úgy, hogy teljesen okatlan volna zsidó tömegbevándorlás lehetőségéről beszélni.

A németországi zsidók „Hilfsverein”-ja a következő nyilatkozatot bocsátotta a Zsidó Távirati Iroda rendelkezésére:

„Az utóbbi napokban olyan törekvésekről értesült a zsidó közvélemény, amelyek nagy zsidó telepítéseknek a francia gyarmatokon való létesítésére irányulnak. Itt elsősorban Madagaszkár területeiről, az Uj-Hebridákról és francia Guayanáról van szó, mely területek ismeretlenek a zsidó közvélemény előtt.

Az Uj-Hebridák és Uj-Kaladónia a Csendes óceánon, Ausztráliától keletre fekvő szigetcsoporthoz tartozik, melynek éghajlata meglehetősen forró. Az átlagos hőmérséklet 27 és 22 fok Celsius között mozog. Uj-Kaladóni-

nia a 20 és 23 déli szélességi fok között fekszik és 18.500 négyzetkilométer a területe. Az ország lakossága 57 ezer lélek, melynek egyharmada fehér ember. Eddig kevés európai vándorolt erre a területre, annál több hindu, jávai és kínai. A legfőbb mezőgazdasági termékek: a kávé, kopra, gyapot, stb. A szigeten állítólag nagy földkincsek találhatóak, elsősorban nikkel, kisebb mennyiségben krom, kobalt, vas- és mangánérc.

Az Uj-Hebridák ugyancsak szigetcsoporthoz tartozik, amelyek hat nagyobb és sok kisebb szigetből állanak, amelyeknek jelentős része még ma is parlagon hever. Az egész terület összesen 13 ezer négyzetkilométer. A szigetcsoporthoz lakosságának lélekszáma 65 ezer. Itt is kevés a fehér ember. Egyes szigeteken még kannibálizmus uralkodik. Főleg trópusi gyümölcsöket, banánt, narancsot és cukornádat termelnek. Különböző angol és francia kereskedelmi vállalatok közvetítik ezen termékek exportját.

Ezzel szemben Madagaszkár szigete, amely a 12 és 25 déli szélességi fok között, Afrika keleti partjai mellett fekszik, nagy terület, mely 627 ezer négyzetkilométerre terjed, ami a német birodalom és Csehszlovákia területének felel meg. Madagaszkár éghajlata azonban egészségtelen, különösen a trópusi partvidékeken, ahol az átlagos hőmérséklet 25—26 fok Celsius. Ezért a partvidék és a lapály európai telepítésre egyáltalán nem jöhet számításba. Ezzel szemben a hegyvidék éghajlata 1000—1600 méter magasságban már enyhébb. A szigeten 3.800.000 lélek lakik. Hárommillió 700 ezer az ugynevezett Malagass fajhoz tartozik, mely a benzülött törzsek, hinduk, kínaiak és arabok keveréke. A franciák száma mindössze 23 ezer, a többi fehéreké igen kevés. Két körzetre osztották az országot: az egyik az európai telepítésre szolgál, a másik a benzülöttté. A szigeten főleg rizst, cukrot, kávé, maniókát és gyapotot termelnek, de igen fejlett az állattenyésztés is. Az ipar még kezdetleges.

Guayana gyarmata Dél-Amerika észak-

niszteri székekre Iunian kérdései. A miniszterelnök jónak látta kikerülni őket válaszában. Es így szónoki kérdések maradtak csupán és nem súlyosodtak vádakká, amelyeknek konzekvenciái lehetnek...

Érdem, vagy kötelesség?

Madgearu kevesebb debatter-i zsenialitással, de annál több hévvel és lendülettel igyekezett ráolvasni a kormányra a Dorman-ügy bűnét.

— A miniszterelnök ur — mondotta Madgearu — dicsőséges érdemeket tulajdonít magának abból, hogy megakadályozta a panamát...

Tatarescu: Szó sincs róla. Elemi kötelességem volt.

Madgearu: Elemi? De talán elemibb volt, miniszterelnök ur, hogy ne járuljon hozzá oly elemi könnyelműséggel a tárgyalások kezdeményezéséhez. Mert ha ez az ember nemzetközi szélhámos volt, miért álltak egyáltalán szóba vele?

Tatarescu: Megtudtam, hogy szélhámos és kiutasítottam.

Madgearu: Kérem, precizírozza, milyen napon?

Tatarescu: Mihelyst a vizsgálat befejeződött.

Iunian: Nem kérem: tegnap éjjel féltizenkettőkor hagyta el csupán az országot. Holott a kormány már novemberben tudta róla, hogy szélhámos. Mit csinált itt azóta Dorman ur?

Ilyen és ehhez hasonló kérdések és replikák között zajlott le a nagy vita a kamarában. Madgearu oda konkludált beszédében, hogy erkölcsi és különösen politikai szempontból a fegyverszállítás dossziéjának tanulmányozása keserű következtetéseket von maga után.

Ez azonban az interpellálók magánvéleménye maradt.

A kormány változatlanul helyén marad és a Dorman-ügyből sohasem lesz Skoda-ügy.

keleti partjai mellett fekszik. Területe 98 ezer négyzetkilométer, vagyis olyan nagy, mint a mai Magyarország. A lakosság lélekszáma 22 ezer. Az éghajlat főleg szubtrópusi. A partvidéken azonban európaiak számára is elviselhető a klíma.

Összegezve, megállapíthatjuk, hogy ezek a területek semmiesetre sem tekinthetők kedvezőknek európai telepítés szempontjából; különösen éghajlati vonatkozásban merülnek fel komoly aggodalmak. Ezekről a területektől távolról sem várható a zsidó kivándorlási probléma megkönnyítése.

— Agyvérzésre hajlamos idősebb embereknek a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggel éhgyomorral egy kis pohárral — nagyfontosságú szolgálatot tesz azzal, hogy a bélműködést szabályozza és igen könnyű, légy székletet biztosít. Az orvosok ajánlják.

— Borzalmas robbanás egy chilei rézbányában. Santiago di Chiliból jelentik: Több puskaporral telt vagon felrobbant a Chuquicamata-i rézbányákban. Hatvan munkás meghalt, több mint 100 megsebesült.

Davila Mozgó nyitó műsora:

Csütörtökön, 28-án 3, 5, 7 és 9 órakor:

Dsungel királynő

felvételei a maláji dsungelben készültek

Dsungel királynője

tele izgalmas jelenetekkel.

Dsungel királynője

az öserdő titokzatos életét mutatja be.

Dsungel királynője

a filmvilág szenzációja.

Dsungel királynője

filmet mindenki meg kell nézze, mert

IZGALMAS! LATVANYOS!

Helyárak: 15 és 22 lej.

Vaida Sándorral ellentétben Tilea dicséri a Leon Blum-kormány politikáját

Mit látott külföldön a valachista vezér

Bucuresti, január 26. (Az Uj Kelet tud.) A Curentul mai számában Viorel Tilea, volt miniszterelnökségi alminiszter, Vaida Sándor adjutánsának nyilatkozatát közli. Tilea röviddel ezelőtt tért vissza hosszabb külföldi utjáról, amelynek célja jelentősebb hitel szerzése volt az irányítás alatt álló fatermelő vállalatok számára. Közben természetesen a politika iránt is érdeklődött Tilea és ezel kapcsolatos impresszióit tolmácsolta az újságíróknak. Tilea többek között kijelentette, hogy londoni, párizsi és bécsi megbeszélések során a legnagyobb megértéssel fogadták mindenütt Vaida Sándor konstruktív nacionalizmust képviselő programját. Ami a külpolitikai helyzetet illeti, az angol-francia együttműködés a béke fenntartása érdekében oly szoros, hogy közeli háború veszélyétől nem kell tartani. A német-olasz-osztrák megegyezés azt a látszatot engedte kelteni, mintha Ausztria Németországhoz való csatlóása küszöbön állna. Ezzel szemben külföldi megbeszélései so-

rán Tilea dr. azt a meggyőződést szerezte, hogy Ausztria nehéz harcokat vív ügy politikai, mint gazdasági függetlenségének fenntartása érdekében.

— Angliában lázas gazdasági és pénzügyi tevékenységet találtam — mondotta Tilea dr. A gazdasági helyzet egyre javul és a prosperitásnak olyan korszakát teremtettem meg, mely Londont vitán felül a világ gazdasági és pénzügyi központjává teszi. Franciaországban ugyancsak a felépülés, a válságból való felgyógyulás jeleit találtam. A kormány szociálpolitikai törvényei nyomán Franciaország lassan egy egészséges belpolitikai helyzet megteremtése felé fejlődik.

Tilea beszédének ezen utóbbi passzusa különösen érdekes és figyelemre méltó. Amíg ugyanis Vaida Sándor de la Roque ezredessel vált üdvözlő táviratokat és nem akar tudni a Leon Blum kormányról, addig Tilea megállapítja, hogy a Leon Blum kormány szociálpolitikája a belső békét jelenti Franciaország számára.

Ostromállapot és diktatórikus kormányzat lépett életbe az elárasztott északamerikai területeken

Az Egyesült Államok történetében páratlanul álló árvízkatasztrófa 550.000 embert tett hajléktalanná. Cincinnatiban és Louisvilleben a helyzet egyre aggasztóbb

Newyork, január 26. (Rador.) Az elárasztott északamerikai terület kiterjedése 1600 négyzetkilométer. Pittsburgtól (Pennsylvania állam) Kairóig (Illinois) több, mint 600 ezer ember vált hajléktalanná. Cincinnati városát diktatórikus kormány vezeti. Eddig 23 ezer ember hagyta el az elöntött Louisvillet. Portsmouth 25000 lakosa Kolombus felé menekült. Roosevelt elnök riadótanácsot nevezett ki, amire csak háború idején volt példa. A Vörös-Kereszt által körözött gyűjtővek élén a Morgan bankház 300 ezer dollárt jegyzett. Igen sok várost ivóvízhiány fenyeget. A mentési munkálatokat sok helyen a villany- és földgázhiány nehezíti. Az Egyesült Államok történetében páratlan méretű árvízkatasztrófa egyetlen reménykeltő tényezője, hogy az esőzés elállt ma és az időjárás-kutatók derült időt jósolnak.

Újabb jelentések szerint az Ohio és Mis-

sisipi, valamint mellékfolyóik állandóan emelkednek. Cincinnatiban és Louisvilleben a helyzet mind aggasztóbb. Cincinnati 750 ezer lakosát ivóvízhiány fenyegeti. A lakosság nagyrészt igyekezik eltávolítani. A halottak száma tegnap este 58-ra emelkedett, amihez hozzá lehet adni, a frankforthi börtön 15 kivégzett zendülő rabját. A Vörös kereszt és a Fehér Ház mindent elkövetnek az árvízkarosultak felsegélyezéséhez szükséges összegek előteremtésére. Ripley városkában az ár magával sodort egy házat, amelynek 14 lakója vízbefullt.

Ma délelőtti jelentés szerint az áradások halálos áldozatainak száma 84-re emelkedett. 550 ezer ember van hajlék nélkül.

Louisville, január 26. (Rador.) Kentucky állam kormányzója kihirdette az ostromállapotot. A kormányzó egyúttal csapatokat kért Roosevelt elnöktől a zavarásuk, hogy az európai békének nem sza-

Ugy a belföldi, mint az export-eladási árakat fölemelték a puhafatermelő vállalatok

Bucuresti, január 26. (Az Uj Kelet tud.) Az egyezményes puhafatermelő vállalatok egymásután tartják az Ugir faszakosztályának kebelén belül értekezleteket, melyek alkalmával az értékesítéssel és az árakkal kapcsolatos kérdéseket vitatják meg.

A belföldi eladási árak megállapítása is megtörtént. Az új árak általában véve 10—15 százalékos emelést jelentenek.

Ujabbán foglalkozott a faszakosztály a Magyarországra és Görögországra irányuló kivitellel, illetve e két országra vonatkozó eladási árakkal. Mindkét piacra nézve áremelést léptettek életbe az egyez-

ményes fatermelők.

A faszakosztály részletesen megvitatta azokat a nehézségeket, amelyeket a határ-állomásokon működő ellenőrző bizottságok támasztanak a faexport lebonyolításánál. Főleg az aradi és oradeai ellenőrző bizottságok ellen merültek fel panaszok.

Az Angliába, Irországra, Dél-Afrikába és Dél-Amerikába irányuló fakivitelt vizsgáló bizottságok a kompenzációs rendszernek február elsején bekövetkező likvidálása. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban az Ugir faszakosztály memorandumot terjeszt az ipari és kereskedelmi minisztériumhoz.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elmúlt üzleti évének mérlege

A Pesti Magyar kereskedelmi Bank igazgatósága Weiss Fülöp elnöklete alatt e hó 19-én ülést tartott, amelyben megállapította, hogy az 1936. üzletév — a nyugdíjalapnak a kötelező juttatáson túlmenően kivételesen nagy összegű dotálása után — elővitel nélkül P 4,354.312.90 tiszta nyereséggel zárult, az előző évi P 3,301.098.23-al szemben.

Elhatározta egyben az igazgatóság, hogy a f. é. február hó 3-án délután fél 5 órakor megtartandó 95-ik rendes évi közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az 1936. évi osztalék kifizetésére, ugyanúgy, mint tavaly, 1,500.000 P, vagyis részvényenként 3 P foitdíttassék, továbbá, hogy a rendes tartalékalap 1,000.000 P-vel, az intézeti épületek értékcsökkentési alapja 200.000 P-vel az alkalmazottak jóléti intézményei pedig 60.000 P-vel javadalmaztassanak és az 1937. üzletévre 2 millió 093.273.23 P nyereség vitessék elő.

Az 1936. évi tiszta nyereség a tavalyit 1,053.214.67 P-vel haladja meg, ami az összes üzletágak erőteljes fejlődésének a következménye. Leírásokra és alkalommal, az előző évek sokkal nagyobb szűkségletével szemben, a szokásos szigorú elbírálás mellett, csak 612.000 P-t kellett fordítani.

A bank nyereség- és veszteségszámlája ezúttal első ízben tünteti fel külön a fiókok jövedelmeit és terheit, míg a múltban a fiókoknak csak tiszta hozama vétetett figyelembe a nyereség kimutatásánál.

A könyvecskében elhelyezett takarékbetétek kerek összegben 1,800.000 P-vel emelkedtek, míg a folyószámlabetétek 5,450.000 P-vel csökkentek, úgy, hogy az összes betétállomány 290,210.000 pengős összege 3 millió 664.000 P-vel kisebb a tavalyinál. Bár a belföldi betevők folyószámlabetétei is emelkedtek, a folyószámlabetétek tételénél végeredményben csökkenés mutatkozik, mivel külföldiek folyószámlaköveteléséből a belföldi betétösszeget meghaladó összeg került kifizetésre, ami a nagyobb transferálási lehetőségekkel volt összefüggésben. A kezességi üzlet állománya 26.122.000 P-ről 34 millió 400.000 P-re emelkedett.

Az aktívák között a pénztárkészletek, valamint a pénzügyeszeteknél és bankokéknál elhelyezett tőkék állománya 40.106.000 P-ről 29,390.000 P-re csökkent, az adóssok állománya 108,645.000 P-ről 116,294.000 P-re, a

váltótárca pedig 145,098.000 P-ről 149 millió 635.000 P-re emelkedett.

Az értékpapírok értékelése ezúttal is az eddigi konzervatív elvek szerint, az 1936. évben bekövetkezett árfolyamemelkedések teljes figyelmen kívül hagyásával történt. Az államadósságok, közkölcsönök és egyéb értékpapírok állománya 23,953.000 P-ről 22,217.000 P-re, a pénzügyeszeteknél és egyéb vállalatoknál fennálló érdekeltségek állománya 22,784.000 P-ről 22,213.000 P-re csökkent.

A forgalmi adatok minden vonalon megfelelő emelkedést mutatnak.

Az igazgatóság egyúttal kinevezte aligazgatókká: Bokor Gyula, Erőssy Lajos, dr. Grynæus Dezső, Hammerschlag Oszkár és dr. Hollós Pál cégjegyzőket, továbbá cégjegyzőkké: Barta István, Basch Gyula, dr. Berauer József, Bruck Frigyes, Kubinyi Vilmos, Martin Ferenc, dr. Mártony József, Prokopy-Schöffner Oszkár, Szántó Miklós és dr. Szinnye Merse György főtisztviselőket. Titkárokká kinevezettek: Hoffmann Miklós, dr. Pfeiffer Károly főtisztviselők.

RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, január 27.

Bucuresti. 6:50: Torna, zene, szakelőadás, orvosi tanácsadó, hírek. 13:10: Vidám lemezek. 18: Nagy mesterek apró művei lemezek. Előadás, hírek. 21:10: Delavrancea Cella zongorázik. 22:10: Stefanescu-Goanga Péter énekel. 22:45: Kis rádiózenekar.

Budapest I. 7:45: Torna, lemezek, étnud. 11: Hírek. 11:20: Felolvasások. 13:05: Hanglemezek. 13:30: Hírek. 14:30: Ének. 15: Hegedű zongorakísérettel. 17:15: Diákféltóra. 18: Zongora, előadás. 19: Cigányzene. 19:45: Versek. 20:20: Zenekar. 21: Színmű. 25: Hírek, zenekar. 24: Hírek francia és olasz nyelven, hanglemezek. 10: Hírek.

Budapest II. 19:20: Olasz nyelvoktatás. — 19:50: Cigányzene. Előadás. 21:45: Szalonzene. 21:50: Hírek. Hanglemezek.

Bécs. 8:10: Lemezek. 13: Könnyű zene. — 17: Lemezek. 18:10: Balladák. 20:35: Rádiózenekar. 23:20: Tánclemezek.

Varsó. 7:30: Lemezek. 13:03: Balladák. — 16:15: Lemezek. 17:30: Zenekar. 18:15: Ének és hegedűverseny. 21: Lemezek.

KÖZGAZDASÁG

A márkakurzus állandóságának biztosítását követeli a Reichsbank a román jegybanktól

A német birodalmi jegybank és a Banca Nationala között hosszabb ideje tárgyalások folynak a Reichsbank ama követelése körül, hogy a márka romániai eladási árának kilengéseit akadályozzák meg és egy fix márkakurzus védelmében a román jegybank szigorú adminisztratív intézkedésekkel lépjen közbe.

A Banca Nationalának ezzel szemben az az álláspontja, hogy a márkakurzus állandósítása ellentétben áll a jelenlegi nego-

ciabilis rendszerrel. A román jegybank hajlandónak mutatkozik arra, hogy a márka stabilitásának védelmében hajlandó a szükséghez mérten intervenciós vásárlásokkal, illetve eladásokkal közbelépni, azonban azt kívánja, hogy az intervenciós ügyletekből esetleg származó veszteségeket a Reichsbank vállalja magára.

A két jegybank között ebben az értelemben folynak jelenleg a tárgyalások.

Jöjjön az Uj Kelettel Párizsba!

Májusban a párizsi világiállításra az Uj Kelet utazási osztálya

nagyszabású társas-kirándulást rendez

Párizsba

A kirándulásnak, amely 17 napig tart, teljes díja 15.600 lej.

Budapest—Bécs—Párizs—Milánó—Veneza megtekintésével.

Jelentkezni lehet az Uj Kelet utazási osztályánál.

Kesztyűs kézzel

írja: Fekete Tivadar

Dávid meg fog halni

I.
A zsidó gyilkos, Frankfurter Dávid, amint Churból jelentik, nem fellebbezte meg a kantoni törvényszék ítéletét. Semmiféle jogi, meggyőződései vagy világnézeti alapja nincs ennek az elhatározásnak. Dávid, a zsidó gyilkos, azért gyilkolt, bizonyosan legelső sorban azért, mert a maga fajtáján esett igazságtalanságot — ezt a nem mai és nem tegnapi Justizmordot — akarta demonstratív külsőségek között megtorolni. Nincs olyan védőbeszéd, amely felmentheti.

II.
Vukováron, ahol született, korán megtanulta, a héber iskolában, egy különös könyvből ezt a két szót, hogy: „Ne ölji!” Ezt a könyvet zsidó betűkkel írták. Frankfurter Dávid, a zsidó, parancs ellen cselekedett és mivel ez a zsidó parancs a világ esztétikájának egyik legfőbb parancsszavává vált, persze, hogy beleltközött a világ törvényeibe, véletlenül Davosban, a churi kantonban s ott kapott tizennyolc esztendői börtönt.
Nem fellebbezett.

III.
Lehet, hogy Frankfurter Franciaországban kisebb büntetést kapott volna. Megtörténhet, hogy a mai atmoszférában egy francia bíróság kedvezőbb serpenyőbe dobja bele a zsidó gyilkos ügyét. De Svájc, amelynek sok német vagy francia városa számtalan politikai merénylet történetét őrzi, nem ismeri a mai francia törvénymagyarítás esetleges enyhülteit. De mindenkinek, aki ezt a tárgyalást figyelté s mindenkinek, aki ismeri a zsidóknak hagyományos életigenlését és az élethez való ragaszkodását s minden csapáson és törésen keresztül való végtelen és isteni rokonságu optimizmusát, feltűnhetett, hogy miért nem fellebbez a gyilkos Frankfurter Dávid és miért nem nyitja ki annak a lehetőségét, hogy a tizennyolc évből talán ötöt, talán hármat, talán csak egyet visszaad majd számára a fellebbviteli tárgyalás?

IV.
Frankfurter Dávid nemcsak tizennyolc évét nem tölthet el már a börtönében, hanem az orvosai szerint egyet sem. Egészen mindegy, hogy tíz évét engednék-e el neki, vagy tíz hónapot. Dávid meg fog halni. Nem azért, mert elítélték, nem azért, mert gyilkolt, még csak azt sem mondhatjuk, hogy ez siettetné a halálát, mert hiszen börtönbüntetését amúgy sem tölti már ki a cellában, legfeljebb csak az illetékes fejeztet kórházában.
De a gyilkos zsidó már megnyugodott. Megnyugodott még a földi ítélet előtt, a legfelsőbb ítéletben. Megnyugodott abban, hogy meg kell halnia hamarabb talán, mint bárkinek, aki ellen fegyvert foghatna. El kell mennie a churi törvényszékhez magassabb okoknál fogva.
Vannak, akik ezt Istennek hívják, vagy sorsnak s vannak, akik orvosi nyelven, gyógyszeriani szótárral, bacillusnak jelölik meg az okot.
Dávid mindenesetre meg fog halni. Elítélték, még mielőtt elítélték és felmentették vala-

hol, ahol nincs bíróság. Mondjuk a pokolban. Vagy mondjuk a menyországban. Valahol a megsemmisülés végtelen határán, Jehova lábánál, vagy Belzebub torkában.
Lehet az is, hogy nem ezért ölt. De biztos, hogy ezért fog meghalni!

A siketek zsöllyéje

Van egy színház Newyorkban, a Guild-Theater, amelynek az egyik sora olyan felvédőgéppel van felszerelve, hogy a színház előadását a siket nézők is élvezhetik. Ez a sor minden este megtelt. És megtelik állandóan, akár premierről, akár száradik előadásról, akár reprizról legyen szó.
A Metropolitan-Opera-House a földszinten huszonöt ilyen hellyel rendelkezik és husz más, a színházban szerzeszével elosz-

Mihály nagyvajda és Miklós herceg a javulás útján

Mindketten hamar kilábolnak betegségükből

Firenze, január 26. A betegen fekvő Mihály nagyvajda állapotáról a legutóbbi jelentések is kedvezőek. A trónörökös állapota fokozatosan javul. Kedden délelőtt 11 óra 25 perckor a Stefani olasz hivatalos távirati iroda jelentette, hogy a trónörökös kezelőorvosai az alábbi közleményt adták ki: A herceg elég nyugodtan töltötte az éjszakát. Köhögése szűnőben van. A seb nor-

tott siketek számára rezervált székkel. A Carnegie-Hallnak kilenc ilyen zsöllyéje van és vannak mozgósínházak és templomok is hasonló felszerelésű ülészekkel.
Mindez azért van, hogy a vakok is lássanak és a siketek is halljanak.
Indítvány: a Népszövetség palotájával szemben építsék fel a modern politikusok iskoláját. Beiratkozhat minden negyven éven felüli és aluli mai politikus, nemzetségre, fajra, országra, felekezetre való tekintet nélkül. Az iskolában főtantárgy lenne a Béke, a Szeretet, a Gyermek, az Élet, a Jövő.

Kötelező tantárgyak, természetesen. Az intézet magántanulókat nem venne fel. Előadási termel a modern technika minden vivmányával fel lennének szerelve.
Valószínű, hogy a mai politikusok közül két sorban élnének azok, akik ezt a nagy tantárgyat szabadon értenék és azonnal felfognák. A többi szék a newyorki Guild-Theater mintájára a siketek zsöllyéje lenne. Lenne vakok erkélye, lélek nélküliek páholya és dadogók karzata. Külön tizenkét földszinti sor épülne hangszóróval felszerelve, a méregkeverők számára. Az új iskolához a telket ingyen adná Genf városa, ha ugyan a városi tanácsnak módjában lenne minden ellenérték nélkül átengedni, közoktatásügyi célokra, akkora területet, amelyen elérné a világ minden siket politikusa, vak prófétája és méregkeverő diplomatája.

Valószínű, hogy a mai politikusok közül két sorban élnének azok, akik ezt a nagy tantárgyat szabadon értenék és azonnal felfognák. A többi szék a newyorki Guild-Theater mintájára a siketek zsöllyéje lenne. Lenne vakok erkélye, lélek nélküliek páholya és dadogók karzata. Külön tizenkét földszinti sor épülne hangszóróval felszerelve, a méregkeverők számára. Az új iskolához a telket ingyen adná Genf városa, ha ugyan a városi tanácsnak módjában lenne minden ellenérték nélkül átengedni, közoktatásügyi célokra, akkora területet, amelyen elérné a világ minden siket politikusa, vak prófétája és méregkeverő diplomatája.

malisan gyógyul. A katarrus jóindulatu természetűnek látszik. A beteg szabadban lehet élelmezni. Láza ma délelőtt 37.3 fok volt, pulzusa 78.
Bucuresti, január 26. Miklós herceg betegsége enyhe lefolyásúnak ígérkezik. Tegnap hőmérséklete nem haladta meg a 36.5 fokot. Pulzusa 64.

Capitol Mozdó Ma nagy premier!

A KIS LORD

BURNETT halhatatlan, közismert regénye után. Főszereplők Amerika legnagyobb művészei: **FREDDIE BARTHOLOMEW** és **DOLORES COSTELLO-BARRYMORE**. Az ifjúságnak és iskoláknak is engedélyezve van a gyönyörű és hatalmas filmalkotás!

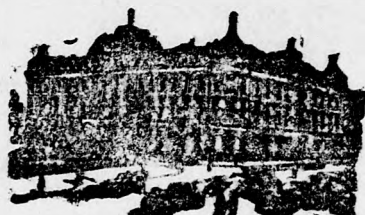
Több hajó veszélyben forog a Fekete tengeren

Befagyott a tenger a román tengerparton. Halálos áldozatai vannak a tengerparti fagyoknak

Bucuresti, január 26. (Az Uj Kelet tud.) A Fekete tengeren tovább dúl a vihar, a szél még erősbödött és hatalmas hullámok ostromolják a constantai kikötő gátjait. Egyetlen hajó sem köthet ki Constantában és a hajók nem is tudnak onnan kiindulni. A tengeren tartózkodó utasszállító és teherhajók állandó veszélynek vannak kitéve. A Durostor román hajó, mely a nyit tengeren állja a vihart, összeköttetésben van a parti szikratávíróállomásokkal, de nem tudja megközelíteni a kikötőt. Az Oituz hajó, mely Sztambulból Constantába indult, kénytelen volt visszafordulni. Az Istria olasz gőzös, mely Batumból indult Constanta felé, két nap óta nem ad életjelet magáról. Mangollától néhány mérföldnyire egy hajó segélykérő jeleket ad le.

A tenger egyébként a partvidéken fagygni kezdett. A mamaiai strand mentén 100-500 m. széles jégtereg fedi a tengert. Ha az idő nem enyhül, néhány nap múlva a tenger vizét a parttól már nem is fogják látni.

A tengerparti tartományokban számos halálos áldozata volt a fagyoknak. Turtucaia határában egy Simion Simionoff nevű fiatalember megfagyott. Dorohoiban Ion Timofte szerelő részegen tartott hazafelé, utközben elesett, elaludt és megfagyott. Dorohoiban hétfőn este minusz 30 fokot mértek. Lapusna megyében több községet farkasok támadtak meg. Stolniceniben az ordások huszonkét juhot téptek szét, Pacioi község határában egy Leahu Emanuel nevű gazdát szétmargogáltak.

Ha Bucuresti be jön Szálljon meg a

GRAND HOTEL

„LAFAYETTE”-ben

Nyugateurópai kényelemmel berendezett szállodánk a főváros szívében fekszik. Disztingvált, tiszta, csendes. Elsőrangú iskolázott személyzet.

Ultramodern szobák a lehető legalacsonyabb árákkal. BUCURESTI, I. Calea Victoriei 11.

Telefon: 3-34-10.

Eredeti közlemény.

„Öt évi gyötrelmes fájdalomtól szabadultam meg...

„Öt évi gyötrelmes fájdalomtól szabadultam meg... írja alanti levelében egy beteg”. En máskülönben a legjobban vagyok, gyomorfájdalmaim teljesen megszűntek, amit csak az Önök által adott Gastro D. gyógyszernek köszönhetek, amely győgszert a legmelegebben ajánlom minden gyomorbetegnek, mert megmentett 5 évi gyötrelmes fájdalomtól. Belegegzésemet adom, hogy ezen nyilatkozatomat hirtapilag is közöljék, mert szeretnék jót tenni hasonló betegségben szenvedőkkel. Teljes tisztelettel: Bogdán István Cluj, Str. Sirdas 7. a.”

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerárában és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Az éhség — az árjak szépitőszere

Mint tudjuk, Németországban felfedezték az árja tudományokat. Fajtisztá tudományt. Eszerint minden nemárja tudomány, vagy felfedezés klóklerekedés, mint például Ehrlich Salvarsánja, aki nem egyéb közönséges zsidó ráolvasásnál, vagy Einstein relativitási elmélete, ami pláne, nem más, mint egy agyfajrt zsidó szélhámos trükkje, hogy ezzel próbálja megszerezni a világ uralmat Cion bölcssei számára. Közönséges zsidó agy, hogy is lenne képes olyan felfedezést, amilyen például a Harmadik Birodalom egyik legnagyobb „tudományos” lapjának legutóbbi számában is megjelent. Egy jénai professzor értekezik benne és tudományos megvilágításba helyezi, milyen előnyök is háramlanak Németországra az általános élelmiszerhiányból. Nincs elég vaj. Háborus időkre emlékeztető adagolásban adják a kenyeret és a húst. Nyenkor rendszerint elégedetlenkedni szoktak az emberek. A jénai professzor felfedezte ennek az elégedetlenségnek az ellenszerét. Azt írja, amit aligha mert volna megírni egy zsidó „szélhámos”, hogy a koplálás nem, hogy ártana, ellenkezőleg, használ a német népnek. A sok táplálkozás tudniillik hizlal. A németek, írja a tanár ur, amúgyis hajlamosak a hizásra. Azzal, hogy csak szűköss adagolásban lehet vaját és kenyeret kapni, megszűnik ez a bünös anomália, mely egész Németországot uralta, míg a zsidóknak egyetlen joguk volt... Az árja típus nem a kövér, hanem a vékony, karcsu, magas, termet. Nem baj, hogy nincs vaj, tej és hus. Legalább szépek és soványok lesznek az árjak. Ismétellen hangsúlyozzuk, nem zsidók irták, hogy nem baj, ha Németországban az embereknek nincs mit enni. Árja egyetemi tanár írta, még hozzá büszkén. Nincs tehát semmi jogunk, hogy profanizáljuk ezt a nemzeti büszkeséget. Mindenki arra büszke, amije van. Németország legyen arra büszke, hogy nincs vajaskenyere és emiatt szép soványok lesznek benne az árjak. Az az egy megjegyzésünk volna mindehhez, hogy szálljon ez az áldás Göring miniszterelnök urra is, akinek egyelőre minden egyébbel van mit büszkélkednie, csak éppen azzal nem, amit a jénai professzor ur árja-ideálnak jelöl meg. Göring miniszterelnök urnak egyelőre még igen nagy a pocakja, amint az a képeslapokból is látható. Reméljük, a jénai professzorral együtt, hogy ez a tekintélyes és az árja arokat a szégyen pirjába burkoló pocak a legrövidebb időn belül cigarettapapír vékonyságúvá fog lesoványodni...

Kiskereskedőknek és kisiparosoknak is kell üzleti könyveket vezetni. A pénzügyminiszter újabbán ismét rendeletet bocsátott ki, melyben utasítja a pénzügyigazgatóságokat, hogy szigorúan ellenőrizzék, vajjon minden kereskedő eleget tesz e a bélyegtörvény 14. szak. 9. paragrafusában előirt könyvvezetési kötelezettségének és hogy azonnal indítsák meg a kihágási eljárást azon kereskedők ellen, kik ezen kötelezettségnek nem tesznek eleget. Felhívjuk az érdekeltek figyelmét ezen szigorú rendeletre, mert annak be nem tartására a bélyegtörvény szigorú bírságot ír elő.

SZERKESZTŐI MEGJEGYZÉSEK

Óra. Sziveskedjék közölni kar- vagy zsebórához kell a számlap, milyen méretre és mennyiségre volna szükség.

(10)

LOBAGOLA

EGY NÉGER ZSIDÓ ONÉLETRAJZA

IX. FEJEZET

ELKÉPESZTEM A SKÓTOKAT

Először egy házban. Tükör. Birkózom a fiúval a tükörben. Betörök egy szobába. Megharapom az inast. Mit mesél a kapitány. Magukhoz fogadnak.

Mikor az illető uriember felszedett engem, nem gondolt mára, minthogy csak a legközelebbi sarokig vigyen magával, mert elfogta a szánalom. Sajnáta a „szegény, gyámoltalan fekete teremest” a „kíméletlen nyers tömeg közepén, — ahogy ő mondta, de azután meggondolta a dolgot és a derék skót uriember később így mesélte el nekem:

— Megsajnálta és elvitte magammal haza, az én házámba.

Arra gondolt, hogy valakit értesít arról, hogy a városban vagyok, de arról nem is álmodott, amikor magával vitt, hogy nála maradjok, de a sors ezt így akarta.

Ez az uriember hagyományaihoz hű skót volt és édeskeveset tudott a világ dolgairól Nagy-Britannián kívül. Még csak nem is derengett neki, hogy sohasem voltam egy házban ezelőtt és úgy akart velem bántani, mint akármelyik korombeli kis fehér fiúval. Micsoda tévedés!

Már a kocsiiban felláztam az ellen, hogy lefogott, mert nagy izgalomban megfélekedett arról, hogy leültessem. Ez különösnek tűnhetett fel a kocsiának és minden járókelőnek, mert az az ur ahelyett, hogy a szoritásból kiengedett volna, amikor küzdve tiltakoztam ellene, még csak szorosabban fogott. Rugtam, menekülni igyekeztem, de ő nem engedett. A kocsi nevetett és az uccán az emberek is vihogtak, amikor látták, hogy az a kis öreg ur úgy viaskodik egy kis meztelen fekete fiúval, hogy még a kalapja is elrepült. Milyen mulatságosan furcsa is lehetett! Az uriember a házába vitt, a Dennistour kerületbe, az Alexandra-sétányon túl. Rohanva sietett be velem és azzal követte el az első nagy hibát, hogy egyszerűen leotyantott a padlóra.

Mint aki jól végezte dolgát, úgy csinálta ezt, befejezett egy fáradságos munkát és mintha azt mondta volna:

— Nesze, itt vagy!

Micsoda tévedés! Mert mi történnék, gondoltam csak arra, ha egy kis vad majmot szabadon eresztenék a házukban. Ilyen kis állat voltam én, egy meg nem szelidített és látszólag meg sem szelidíthető vad. Az első dolog, ami felkeltette a figyelmemet, egy tükör volt kint az előszobában. Sohasem láttam tükört azelőtt, honnan is sejtettem volna, hogy a tükör feladata a dolgokat viszatükrözni? Amikor a tükörbe néztem, az természetesen engem mutatott vissza és — nem furcsa dolog? — ezen nekem nevetnem kellett és ahogy vihogtam, mindenki, aki benn volt és látott engem, szintén nevetni kezdett.

Amikor először a hallba vittek, olyan zajt csaptam, hogy összecsiszította az egész háztartást. Mindenki az ajtóhoz rohant, hogy lásson engem: az urnó, a fia, aki egyetlen gyermek volt és a cselédség: két szobalány, egy inas, a komornyik és a szakács. Mindenki az ajtóhoz tódult, hogy lássa, mi is történnék. Elképzelték a meglepetésüket, amikor látták, hogy a ház ura egy kis fekete fiúval birkózik, azt is látni kellett volna, hogyan ugrottak félre, amikor a padlóra ejtett. Mindegyikük valami butoradarab mögé rejtőzött a hallban és rémülten úgy figyelt. Amikor vihogni kezdtem, előbujtak és velem együtt nevettek. A fiucska, aki anyja előtt állott, majdnem gurult a nevetéstől.

Amíg ők mind a gazdára figyeltek, aki elmesélte, hogyan szedett föl az uccán, én a tükörrel és csak is a tükörrel voltam elfoglalva. Ha én nevettem, ő is nevetett és ez annyira feldühösített, hogy odaszaladtam és olyat vágtam beléje, hogy ezer darabra tört! Ez a beszélgetésnek hirtelen véget vetett. Mindenki kiabált, én is! De a többiek nem azért, amiért én. Nem, a legkevésbé sem! En azért ordítottam, mert láttam, hogy vérzik a kezem és nem tudtam, hogy mi történt.

Az ur megfogott, keményen megrázott, amitől én még jobban kiabáltam. Az ajtóhoz cipelt engem, de még mielőtt odaért, a

fiu, aki anyja mellett állott, ugyancsak bögni kezdett. Erre az uriember megállt. Nem tudta, hogy mit csináljon, nem tudta, hogy nyissa-e ki a hall ajtaját és fogja le rugkapálását, vagy forduljon vissza a hallba, ahol mindenki nagy összevisszaságban beszélt. Végre is megfordult, visszacipelt és az egyik férficselédnek adott át. Megparancsolta neki, hogy cipeljen föl a meredek lépcsőn. Felesleges mondanom, hogy kapálództam, amíg ő cipekedve vonszolt magával és olyan távol igyekezett tartani a testétől, mint valami piszkos rongyot. Sikertől neki így nagynehezen felvonszolni a lépcsőn, be-repítet egy szobába, de nem feledkezett meg arról sem, hogy rőptömben még egy jót rugjon belém. De én előbb még egy nagyot haraptam a lábába, amitől aztán ő is felordított. Az senkinem sem jutott egy pillanatra sem eszébe, hogy nem ismerem az ő szokásait, életüket, nem ismertem a szobát, hálószobát, ebédlőt, szalont, butort, mindenféle díszet a falon, képeket, tükört és más ilyen limlomot.

Mit cselekednék egy vadállat, ha hirtelen bedobnák egy hálószobába, mely tele van törékeny dolgokkal és rázárnák az ajtót? Össze-vissza zuztam a szobát! Ahogy csak kedvem tartotta, törtem-zuztam, azután lefeküdtem a szőnyegre és álomba sirtam magamat.

Ha az a kisfiu odalenn véletlenül el nem sirja magát, amikor apja engem az ajtóhoz vonszolt, miután eltörttem a drága tükört, akkor ott és abban a pillanatban kirugtak volna a házból, ki az uccára és én mehettem volna, amerre csak akarok! Az uriember később elmesélte nekem, hogy csak fiacskájának és feleségének, aki egy kedves, ősi fel-fogású skót hölgy volt, köszönhettem, hogy azt az éjszakát a házukban tölthettem még el. Azt is mesélte, hogy a felesége másnap rábeszélte, hogy addig tartsanak maguknál, amíg nem kérdezősködnek utánam a hajós-társaságnak és ki nem kutatják, hogy melyik hajó hozott engem Glasgowba. Az felelős ezért és annak vissza is kell vinnie. Azt mondta, hogy a kis fia „könyörögve kérte” — igen, így mondta — hogy az ő számára tartson meg engem. Ez volt rá a legnagyobb hatással és átadott a komornyiknak, aki ugyancsak haragudott rám, miután a lábába haraptam és égre földre esküdözött, hogy nem nyul többé hozzám. Kijelentette, hogy inkább elhagyja a helyét, de nem kilódik egy „fekete, komisz vaddal.” Ezen az egész ház mulatott, csak az urnó nem fogta fel a dolgot ilyen nevelésesnek. Ő rokonszenvezett a komornyikkal és rábeszélte, hogy bocsásson meg nekem. Megmagyarázta neki, hogy én is Isten teremteste vagyok és azért viselkedem így, mert másképp nem tudok.

Amíg én törtem, zuztam a hálószobában, senki se merete kinyitni az ajtót, hogy le-fogjon vagy megfékezzen. Az ur a hajóstár-saságnak telefonált és arra kérte, hogy küld-jék sürgősen hozzánk a hajó kapitányát, hogy az vigyen magával, mert senki sem merészkedik a közlembbe, miután nyilvánvalóan egészen vad vagyok.

A kapitányt megtalálták és ő rögtön kijött a Driv-ra, ahogy az uccát hívták, amely-ben a ház volt. Időközben minden elcsende-sedett, miután én munkámat befejeztem és elaludtam. A kapitány elmondta házigaz-dámnak az én kis elveszített társaim törté-netét. Mindenkit nagyon meghatott, a ko-mornyik kivételével, ki megharapott lábát ápolgatta, ő bizonyára azt gondolta, hogy jobb lett volna, ha engem is felfalt volna egy cápa.

De az asszony és a kisfiu a könnyekig meghatódott, keservesen sirt. Az ur oda-ment hozzá, karját vállára tette, hogy meg-nyugtassa és a jó asszony és a kis fiu rábe-szélte, hogy tartsanak maguknál.

Most még csak az volt a kérdés, hogy a kapitány beleegyez-e, hogy ottharadjak.

Amikor ezt megkérdezték tőle, így felelt:

— Igen, maguknál tarthatják. Talán sok-kal jobb dolga lesz itt, mint ha visszavin-ném saját népéhez.

Igy egy csésze tea mellett megkötötték az alkut és nekem jóra-rosszra ott kellett ma-radnom.

A kapitány volt az első, aki felmerészked-tett a lépcsőn, hogy engem köszöntsen. Ha meg is hőkent a szoba állapotán, nem mu-taita, hanem gyöngéden kézen fogott egy másik szobába vezetett és megmosdatott. A törött tükör elvágta a kezem és miután senki a házban nem tudta kellően gondomat viselni, örömmel fogadtam a kapitány fi-gyelmességét és nem sirtam és nem is ellen-keztem. Szorosan melléje húzódtam, kül-ö-

Munkás Mozgó

Szerdán, csütörtökön, pénteken, szombaton, vasárnap 3, 6 és 9 órákor dupla műsor román és magyar feliratokkal:

I.

Pygmalion

(Virágáruslány). Főszereplők: JENNY JUGO és GUSTAV GRUNGENS.

II.

Lengyelvér

Főszereplők: ANNY ONDRA és GUSTAV GRUNGENS.

nösen, amikor megpillantottam a livrés ko-mornyikot. Amikor csak felém közeledett, elhúzódtam és nyöszörögni kezdtem.

Elvettek hát az ő gonczása alól és egy másik férfi gondozására bízták, akitől nem féltem. Ez az inas volt. Bekötötték sebémet és megint minden nyugodt és csendes lett. Amikor a kapitány elment, sirva fakadtam, de a ház ura megnyugtatót, mégpedig úgy, hogy kétszersültet adott nekem és hogy megmutassa, hogy enniváló, ő is evett be-lőle. Leült velem a padlóra, játszani akart, de én egyáltalában nem értettem meg. A kis fiu is összebarátkozott velem, utánoz-ni igyekezett apját, de mindenki féltette tő-lem és távol akarta tartani.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésért egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Általánosnak 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetéseket díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

4-500.000 lej készpénzgaranciával rendelkező volt főtisztviselő elhelyezkedést, le-rakatot, képviselőt keres. Ajánlatok „Ga-rancia” jellegre a kiadóba.

Férjet keresek rokonom részére. Huszonöt éves, szép, intelligens, házias, vallásos lány. Hozománya 50.000 lej, berendezés, ezen-kivül 2500 lejt jövedelmező foglalkozása van. Huszonnyolc-harmincnyolc éves, lehe-tőleg egzisztenciával rendelkező urak ko-moly levelét „Bász Talmud Huchem” jel-igére a kiadóba kérem.

Lebélyegeit römikövet keresek megvétel-re. Címet a kiadóba kérek.

Bejárónőt délelőttre keresünk. Cím a ki-adóban.

Fűszerüzletben bevezetett utazót keresek. Ajánlatokat „Mellékcikk” jellegre a kiadóba.

Hatvan-hetvenezer lej készpénzkaució-val rendelkező agilis fiatalember állást ker-es. Esetleg biztos üzletbe betársulna. Aján-latokat „Komoly” jellegre a kiadóba kér.

Román, német, angol nyelvórakat adok. Cím a kiadóban.

Városi gyógyszerterület megvételre keresek. S. Reingewürtz farmacist Bals-Romanați.

300 értékes festményt helyszíne miatt, minden elfogadható árrban kiárultunk. Kép-keretek árait mélyen leszállítottuk. „Pax” Cluj, Cal. Victoriei 6.

Keresek otthoniasan főzni tudó izr. sza-kácsnőt. Ajánlatokat „Dermata 800” címre postrestant Gherla küldendők.

Keresetek iparvállalathoz szerényigényű könyvelőt, ki a román nyelvben perfekt. Aján-latokat „Iparvállalat” jellegre a kiadóba.

Clujon a legfogalmasabb helyen fűszer-üzlet jó vevőkörrel, más elfoglaltság miatt, sürgősen eladó. Bővebbet: Jakob, Regele Ferdinand 53.

Különbejárati csinosan butorozott szoba fürdőszobahasználattal azonnal kiadó. Str. Iulian Pop 28.

40 éves, nőtlen és havi 8000 lej jövedelem-mel bíró városi kereskedő nőül venne egy neki megfelelő urileányt 150.000 lej ho-zománnyal. Bővebbet Mirea házasságközvet-itő iroda Cluj, Marechal Foch 25, II. emelet. Hivatalos órák délután 3-6-ig.

Különbejárati butorozott szoba 2-3 sze-mély részére, esetleg teljes ellátással, kiadó. Jakabné, P. Carolina 1.

HAR ZION HAR CARMEL

Egyedüli hajójárat, mely palesztinai lobogóalatt közlekedik Románia és Palesztina között. Rendszeres utas- és áruszállítás.

A legközelebbi hajóindulások Constantából Haifába:

Har Carmel	január 28	Har Zion	február 13
Har Zion	február 4	Har Carmel	február 25
Har Carmel	február 11		

Jegyek kaphatók az

Uj Kelet utazási osztályánál a „Kedem” utazási iroda

transzilvániai és banati vezérképviselőténél.

Teherszállítási ügyekben a

Lazar Bercovici Constanta

vezérigénység szolgál felvilágosítással. Casuta Postala 65. Tel. 174. Táviratcim: Bercola

HIREK

— Kiténtetéseket adományozott az uralkodó. Bucurestiből jelentik: A január 24-i egyesülési ünnep alkalmából öfelsege Iorgát és Vaidát az I. Ferdinand-rend nyakékekkel tüntette ki. Mironescu, Mardarescu tábornok, Miron Cristea patriarcha, Inculeț helyettes miniszterelnök, Nistor miniszter, Anghelescu miniszter, Goga, Hossu püspök, Vaitoianu, Istrati és Jancovescu tábornok a rend nagy tisztjelvényét kapták. Az uralkodó ezenkívül több személyt tüntetett ki. Sever Dan, Sever Bocu, Victor Deleu, Gh. Pop, I. Lupas, Onisifor Ghibu, I. Lapedatu, Ioan Flueraș, Jumanca Iosif, dr. Gavril Juga, dr. Lucian Bordea, Manu Ielkász, dr. Cassiu Maniu, Ionel Comsa, Petre Poruțiu, Valer Roman, dr. Silviu Dragomir, dr. Eugen Dunca, dr. Eugen Bianu, dr. N. Dragan, dr. Laurentiu Oanea, Gritta Ovidiu, Tilea, Jon Munteanu ezredes és dr. Bornemissa is a kiténtetett személyek között vannak. Mihalache táviratban fejezte ki köszönetét az uralkodónak az öt ért magas kitüntetésért. Ismeretes, hogy Mihalache a Ferdinand-rend nagykeresztjével dekorálták.

— Leszállították a Mercator-vállalat sikkesztő főnökeinek büntetését. A clujli tábla első szekciója kedden délelőtt kezdte meg a Mercator inkasszó vállalat sikkesztő főnökeinek perének tárgyalását. Mint emlékeztetés, a két főnök ellen az volt a vád, hogy 110 ügyfelüktől pénzt vettek fel azon a címen, hogy állást szereznek nekik. Állást nem szereztek, a pénzt pedig egyéni céljaikra használták fel. A törvényszék annakidején Bodor Vasilett egy évi, Rus Juliuat másfél évi börtönrre, mindkettőjüket 5–5 évi politikai jogvesztésre ítélte. Egy előbbi táblai tárgyaláson ötezer lej fejenkénti biztosíték ellenében szabadlábra helyezte a vádlottakat, akik a tegnapi tárgyaláson már szabadlábon védekeztek. A tábla az új büntetőtörvénykönyv megfelelő paragrafusai alapján hét hónapra szállította le ugy Bodor, mint Rus büntetését és egyben elrendelte az 5 ezer lej biztosíték kiszolgáltatását. A büntetést pedig a vizsgálati fogsággal kitöltötték vette. Az ügyész megnyugodott az ítéletben és így az jogerős.

— Párizsban lelőtték Navacin orosz gazdasági szakértőt, aki jól ismeri a moszkvai per hátterét. Párizsból jelentik: A Bois de Boulogneban tegnapi séta közben lelőtték Navacin ismert orosz gazdasági szakértőt. Azt hiszik, hogy politikai merényletről van szó, ami kapcsolatban áll a moszkvai párhuzamos centrum" perével. Ugyanis Navacin alaposan ismerte ennek a pernek hátterét és ismeretséget tartott fenn annak vádlottaival.

— Ezeröttszáz zsidó orvos Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: A napokban ünnepelték Palesztinában a zsidó orvosok szervezetének 25 éves jubileumát. A Tel-Avivban megtartott ünnepi gyűlésen 800 orvos vett részt. Dr. Sherman és dr. Puchowski, a szervezet alapítói tartottak beszédeket. Utóbbi, aki a szervezet első elnöke volt, elmondta, hogy amikor megalakult 14 tagja volt, ma pedig kerek 1500 az orvosszervezet taglétszáma. Ezután Ussischkin, Rokeach polgármester és Saul Tsernichowsky, a híres héber poéta, aki maga is orvos, tartottak beszédeket.

— A bében keletkező mérgek által okozott rosszulletnél egy-két pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz, gyors és alapos belkiürítő hatásánál fogva, a legjobb szolgálatot teszi. Az orvosok ajánlják.

— Aradon érkekezlet tartanak a transzilvániai kereskedelmi érdekképviseletek. Aradról jelentik: Transzilvánia kereskedelmi érdekképviseleteinek kiküldöttjei jönnek össze február 7-én Aradon, hogy az új kereskedelmi törvénytervezettel kapcsolatos kérdéseket megvitassák. A Kereskedelmi Testületek Szövetségének központja, amely köz tudomásulag Aradon működik, meghívta az összes kereskedelmi testületek titkárait annak az előadásnak meghallgatására, amelyet február 7-én a szövetség titkára, dr. Szölösi Zsigmond tart a törvénytervezetről. Erdekes ujtása a tervezetnek, hogy az eddigi rendszertől eltérően érvényre akarja juttatni az állami beavatkozást a magángazdaság életébe. Ugyancsak lényeges ujtás, hogy a jövőben ügyvéd nem lehet csőd-tümegegondnok, hanem ezt a tisztséget ezentul bírakkal töltik be. Tartani lehet attól, hogy a csődtümegeg bürokratikus uton való kezelése nem válik be és ezért a Kereskedelmi Testületek Szövetsége érdekes javaslatot terjeszt elő. Ennek értelmében külön intézményt kellene létesíteni, amelynek tisztségviselői az eddiginél alacsonyabb díjazás mellett csődtümegeg felszámolásával foglalkoznának.

A iasi hadbírószág szigoru verdiktje a cernauti diákgyilkosság ügyében

Huszonötévi börtönrre ítéltek a fővádlottat

Bucuresti, január 26. (Az Új Kelelt.) A jasi negyedik hadtest hadbírószága Patea ezredes elnöke alatt tegnap ítélték a fiatal ember fölött, akiket azzal vádoltak, hogy az elmúlt év augusztus 5-én Cernauti város parkjában több késszurással megölték George Grigor teológiai hallgatót. A jobboldali pártok emlékeztetesen vérvádat kovácsoltak ebből a gyilkosságból, amely azonban egy lovagi-as ügyből keletkezett konfliktus eredménye volt és teljességgel nélkülözött bármilyen politikai jelleget.

A hadbírószág kemény szigorral büntette meg a vádlottakat. Grobolschi kapitány katonai ügyész vádbeszéde alapján Cosman Izidor fővádlottat 25 évi börtönrre, nyolc évi polgári jogvesztésre és ötezer lej pénzbüntetésre, Pasciu Eugent tízévi börtönrre és százezer lej kártérítésre, valamint tízezer lej pénzbüntetésre, Treser Izsákot hatévi, Goldheier Izsákot négyévi, Rudolf Meiert négyévi, Wolf Ábrahámot kétevi és Slam Johant egyévi börtönrre ítélték. Ezenfelül az utóbbi vádlottakat is nagy pénzbüntetésekkel sújtották.

ROYAL slágermozgó.

Ma, szerda kezdettel:

A háromszori letiltás után engedélyezett világsikerű SZOVJETFILM:

Fehér éjszakák

(A pétervári muzsikusk), DOSTOJEVSKI regénye után. A film magyar feliratokkal is el van látva.

— Valda Sándor Clujra utazik. Bucurestiből jelentik: Valda-Voevod, a Frontul Románesc elnöke holnap Clujra utazik.

— Májusban lesz a kereskedelmi és iparkamara kongresszusa. Bucurestiből jelentik: A kisantant kereskedelmi és iparkamaraának kongresszusát, amit e hó végén kellett volna megtartani Bucurestiben, májusra halasztották.

— Öngyújtogatás vádjával letartóztatták egy clujli gyár tulajdonosát. A múlt év december 23-ról 24-re virradó éjszakán tűz ütött ki a Stiglitz Mór és Sámuel tulajdonában levő Enescu uccai ásványi olajgyárban. A lángok elpusztították a háztetőt és a gépeknek egy részét, összesen egymillió lej kárt okozva. A vizsgálat nem tudta megállapítani, hogy bűnös kezek idézték elő a tüzet, vagy pedig a munkások hanyagságából a gyár kazánjából származott a katasztrófa. Tegnapi délelőtt azonban váratlan fordulat következett be az ügyben, amennyiben Ciugudeanu ügyész öngyújtogatás gyanújával előzetes letartóztatásba helyezte a gyártulajdonosokat. A letartóztatás feljelentés alapján történt.

— Romániába látogatnak egy franciaországi liceum növendékei. Bucurestiből jelentik: Egyik franciaországi állami iskola, a Montalembert-i liceum összes tanulóit Bacheaux és Morineau nevezetű tanárai vezetésével látogatni Romániába. A román nemzeti nevelésügyi minisztérium tanulmányutra viszi a francia diákokat Petrescu Zoita tanfelügyelő vezetésével.

— Február 4-én folytatják a Cagero-ügyet. Bucurestiből jelentik: A Gross-Cagero-ügy tárgyalását tegnap ismét félbeszakították és február 4-én folytatják.

— Hadbírószági hírek. Helszlig Stefan mérszáros hatóság elleni sértésért 2000 lej büntetésre ítélte a hadbírószág, mert a múlt év augusztusában megsértett egy hatósági husellenőrt. Schmidt Mihály közkatona távollétében egy évi börtönrre ítélte a hadbírószág, mert nem teljesítette fellebbvalója parancsát. Vlaicu Joan káplár szintén parancsզeggel vádolva állott a hadbírószág előtt. Bizonyítékok hiányában azonban felmentették.

— Csatornába zuhant egy autóbuzs Floridában. Newyorkból jelentik: Miami mellett (Florida) egy tá.sas gépkocsi, amelyben 29 ember ült, egy utmenti csatornába zuhant. Huszonhárom utasa életét veszítette, a többi életveszélyesen megsebesült.

Jegyek a főtéri kioszkban

Boskovics dirigálja

Fejér a szólistája az

V. Goldmark koncertnek

február 4-én a Davila Színházban a Zsidó Arvagonozó javára.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Szerdán este bucsu-előadás a kéthetes turné előtt

— Délután A mosoly országa, este A Bikfics tanár ur —

Ma este a Bikfics tanár ur második előadásával bucsuzik társulatunk a közönségtől, mert két hétre Oradeára utazik vendégjátékra. Balázs Sándor új vigjátéka a Bikfics tanár ur a budapesti Magyar Színházban sorozatos előadásokban került színre s a vigjáték már tul van a második jubileumán is. A vigjáték címszerepét Forgács Sándor játssza, akinek valódi neve, Völgyi, de figurája, s helyzete olyanok, hogy diákjai Bikfics gunyóval csufolják. A női szerepeket Fényes Alice, Harmath Jolán, Czoppán Flóri, Beness Ilona, míg a férfi szerepeket a társulat összes férfitagjai alakítják. A remek helyzetek egész sora, a kitűnő szerepek, a nagyszerű rendezés, szép kiállítás remélhetővé teszik, hogy a Bikfics tanár ur a társulat hazatérése után még igen sokszor fog szerepelni színházunk játékrendjén.

Szerdán délután 5 órakor Lehár Ferenc legszebb operettje A mosoly országa kerül színre az operettgyűjtés bucsujaként Szucsong herceg szerepében Gari Gyulával, a nemrég feltűnt tenoristával. Ezt az előadást olcsó helyárakkal tartják meg.

Frederic March és Katherine Hepburn

A filmvilág e két legkimagaslóbb alakját szerződtette a R. K. O. amerikai filmgyár, hogy olyan alakítással lépjenek a világot, amilyen még nem került a nézők szemébe. Talán azért is választották szűzseül „Stuart Ma.ia” tragikusorsu királynő életét, hogy ezáltal még közelebb férkőzzenek a nézőkhöz. Költők és írók százai dolgozták fel életének legfontosabb élményeit. Katherine Hepburn igazi királynői alak. Szeret, gyűlöl, fél, remeg, bosszút áll ellenségein. Szenvedélyessége nem ismer határt. Halálosan szereti Bothwellt és ugyanígy gyűlölő unokatestvérét, Angliai Erzsébetet. Az emberi érzelem minden skáláját átéli ez a szerencsétlen királynő, akit végül is Angliai Erzsébet hosszas habozás után lefejeztet.

Katherine Hepburn eme alakítását csak a Greta Garbo Krisztina királynőjével hasonlíthatjuk össze. Rendezése monumentális. Minden jelenet a legapróbb részletekig tökéletesen kidolgozott. A legkisebb jeleneteket is a legjobb amerikai színészek alakítják.

A film külföldön és Bucurestiben óriási sikerrel futott.

E napokban kerül a Select-mozgó műsorára is. Bemutató előtt még visszatérünk a filmre.

HETI MŰSOR:

Szerda d. u. 5: A mosoly országa. (Gari Gyula tenorista fellépésével, olcsó helyárakkal.)
este fél 9: Bikfics tanár ur. (A társulat bucsu-előadás a kéthetes turnéja előtt. Rendes bérlet 17. szám.)

ROMÁN OPERA MŰSORA

Szerda, január 27: Soreanu-Antonescu turné. Péntek, január 29: Piros rózsák. Vasárnap, január 31 (este): Cigánybáró.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Fehér éjszakák. (A pétervári muzsikusk). Dostojewsky örökbecsű regénye után. Háromszori letiltás után engedélyezett világsikerű szovjetfilm. Román és magyar feliratokkal. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor. Műsor előtt a legfrissebb Fox világhíradó.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőtől: Közkivánatra: Nyomorultak. Victor Hugó regénye után. Harry Baur-ral. Mindkét rész egyszerre. Román és magyar feliratokkal. Clujra utoljára. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6, 9-kor.

MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Szerdán, csütörtökön, pénteken, szombaton, vasárnap 3, 6 és 9 órakor román-magyar feliratokkal: I. Pygmalion. (Virágúrulány). Társadalmi film. Fősz.: Jenny Jugo és Gustav Gringens. II. Lengyelvér. Fősz.: Anny Ondra és Ivan Petrovits. Helyárak: 10 és 12-3 lej. Vasárnap délelőtt 11.20 matiné: Az anyai kéz

UJ KELET *Legújabb hírek*

Mihály vajda köszönete a parlamentnek

Bucuresti, január 26. A szenátusban Lepadatu közölte, hogy Mihály vajda a ház tegnapi táviratára a következőket sürögnyözte: „Mélyen meghatva a jókívánságoktól, kérem, tolmácsolja a szenátusnak köszönetemet.” A szenátorok állva megtapsolták a vajda táviratát.

Ezután áttértek a napirendre, melyen a mezőgazdaság fejlesztésére vonatkozó javaslat szerepelt. Mircea Badaran kritizálja a javaslatot, amelynek bizonyos részei nem vezethetnek gyakorlati eredményre. Különösen azt kritizálja, hogy a mezőgazdák kötelesek bejelenteni, milyen gabonamennyiséget termeltek. Sásu rámutat arra, hogy ez lehetővé teszi az államnak gabonakészlete pontos felbecsülését. Még Jecheanu szólalt hozzá a javaslatához.

A kamarában folytatták a bányatörvény módosító javaslatának vitáját. Constantinescu-Bordeni georgista kijelenti, hogy a javaslat nem szolgálja a kitzított célt.

Traian Teodorescu Romániában tartózkodott Farcasanu asszony meggyilkolásának idején

BUCURESTI, január 26. Az Adevărul feltűnésteltető hírt közöl Traian Teodorescu kihallgatásával kapcsolatban, melyről lapunk más helyén már megemlékeztünk. Ionescu Vintila sziguranca felügyelő a vizsgálat folyamán megállapította, hogy Traian Teodorescu nem vehetett részt Farcasanu asszony meggyilkolásában, mert kétségtelenül bizonyítottan vehető, hogy Traian Teodorescu a gyilkosság elkövetésének időpontjában Romániában tartózkodott. Így természetesen nem fogják kiadni Teodorescut Ausztriának, hanem Galatira fogják visszazáráltítani, ahol a hadbírósg azért vonja felelősségre, mert nem teljesített katonai szolgálatot.

Az iraki kormány száműzte Fauzi Beyt, a palesztinai arab terroristák vezérét

Jeruzsálem, január 26. Az iraki kormány Kirkukba száműzte Fauzi Bey Kadjít, a palesztinai arab terroristák Bagdadba menekült vezérét. Fauzi Beyt, mint ismeretes, elsőszámu ellenségnek nyilvánította a palesztinai kormány. Amikor a legfőbb arab bizottság elhatározta a sztrájk megszüntetését Fauzi Bey Irakba menekült, ahol kedvező fogadtatásban részesítette az ottani arab közvélemény. A terrorista vezér hősnékként tüntette fel magát és a maga malmára igyekezett hajtani azt az angol-ellenes atmoszférát, amely akkor, az iraki kormány változással teremtődött és heves agitációt fejtett ki az angol uralom ellen. Arab hadsereg megszervezését követelte és fennen hirdette, hogy nagy arab haderő élén fog visszatérni Palesztinába az angol uralom megdöntésére. Az iraki hatóságok eleinte személt hunytak Fauzi Bey agitációja fölött. Az utóbbi időben azonban és különösen az angol-lasz egyezmény megkötése után általában megváltozott az arab államok kormányainak politikai magatartása és az iraki kormány, nyilván angol nyomásra, kényel metlennek érezte Fauzi Bey tevékenységét. Ilyen értelmű nyilatkozatot adott már néhány héttel ezelőtt az iraki külügyminiszter a londoni Timesnek. Most aztán száműzetéssel pecsételte meg a kormány Fauzi Bey sorsát, akinek száműzetése a palesztinai arab terroristákra is súlyos csapást jelent.

Továbbra is önmagukat vádolják a moszkvai per löszereplői

Trockij újabb nyilatkozata a perről

MOSZKVA, január 26. (Rador.) A „párhuzamos centrum” perének mai tárgyalásán Strollov vádlottat hallgatták ki, aki rámutatott arra, hogy egyik németországi utja alkalmával, ahová szakemberek szerződötése végett küldték, Wuester mérnök szolgálataiban állott, aki egyike volt a német kémiszolgálat és az orosz ipari termelést szabotáló apparátus vezetőinek.

MEXIKO, január 26. (Rador.) A Havas jelenti, hogy Trockij ma a következő nyilatkozatot adta az itteni sajtónak: „Az orosz titkosrendőrség első lépése, amit a folyamatban lévő moszkvai perrel kapcsolatban tett, okmányaim ellopása volt. Azután következett Navacin meggyilkolása és legközelebb merénylet készül fiam, Sedov Leó ellen.

Lázasan készülnek a pártok a március 25-iki községi választásokra

1934-35-re is kiterjesztik az adóbonok érvényét

Bucuresti, január 26. (Az Uj Kelet tud.) A politikai világ máris lázasan készül a március 25-re kiírt községi és megyei választásokra, amelyeknek kivételesen nagy politikai jelentőséget tulajdonítanak. A négy esztendő törvényhozási időszak utolsó szakaszában a törvény értelmében már nem töltik be az időközben megüresedő képviselői, vagy szenátói mandátumokat. A liberális kormány távozása előtt a községi és megyei választások képezik a választó testület utolsó megnyilatkozását, amely mértékadó lehet a kormányutódlás kérdésének eldöntésében.

A liberálisok szokatlanul nagy súlyt fektetnek arra, hogy sikeresen szerepeljenek a választásokon. Állítólag a komolyan szám-bajjövő kombinációk között szerepel annak lehetősége is, hogy újabb négy esztendővel hosszabbítsák meg kormányzásukat, ha a községi választásokon a liberális pártnak sikerül népszerűségét bebizonyítania. A belügyminisztériumba sora rendelik fel a prefektusokat és liberális tagozati elnököket, hogy megfelelő instrukciókkal lássák el

őket. A transzilvániai liberális képviselők és szenátorok tegnap este Lepadatu szenátusi elnök elnökele alatt megbeszélést tartottak ebben a kérdésben. Többen azt javasolták, hogy azokban a helységekben, ahol a kisebbségi elem többséget alkot, tekintsenek el a pártdekektől és próbáljanak kar-tellit kötni a román pártokkal, hogy eképpen biztosítsák az illető helységek román vezetését.

A nemzeti parasztpárt propaganda bizottságot delegált a választási előkészületek irányítására. A cuzisták és georgisták ugyancsak külön listákkal vesznek részt a választásokon.

Bucuresti, január 26. A költségvetést előkészítő bizottság tegnap folytatta munkálatait és megállapította, hogy forgalmi adóból, valamint a bélyeg és fogyasztási illetékekből a jövő költségvetési év körülbelül egymilliórd lejnyi bevételi többletlet lehet számolni. A Dimineața úgy értesül, hogy az adóhátralékok rendezése érdekében az adóbonok érvényét kiterjesztik az 1934-35. évekre is.

Franco tábornok újra elutasította a valenciai kormány pacifikáló javaslatát?

Ovidot bombázták a kormányrepülőök

Párizs, január 26. (Rador.) Egy Párizsban letelepedett spanyolokból álló csoport, melynek kapcsolatai vannak a valenciai kormánnyal, közvetítéssel próbálkozott Spanyolország pacifikálása érdekében. Franco tábornok azonban kategórikus elutasító választ adott puhatolózásukra.

A Paris Soir peripignani tudósítója szenzációs letartóztatásról számol be. A barcelonai gyorsvonatban letartóztattak egy spanyol alattvalót, akinél jelentéktelennek látszó csomagot találtak. A csomagban azonban a következő tárgyakat találtak: 150 különböző országbeli aranypénzérték, valóságos gyűjteményt, 50.000 pezétát, 12 billiónsokkal kiert órá, 20 arany- és platinagyűrű, 72 aranycolliert, két gyöngygyakláncot, brosstűket, briliánsokat, smaragdokat és aranyfogakat. Mindez valószínűleg rablásból ered. A rendőrség elkobozta a kb. 1 millió francia frank értékét reprezentáló csomagot. A csomag tulajdonosa azt állítja, hogy az ékszereket el kell adnia Franciaországban. Állítólag az ékszereket a kormánymilícia által kivégzettektől lopták vagy vették el.

Gijón, január 26. (Rador.) A kormány tü-zérsége bombázta Ovidot. A székcségyházat, állomásépületet és a Lavega fegyvergyárat eltalálták a bombák.

Avila, január 26. (Rador.) A Havas jelenti, hogy Madrid környékén igen rossz időjárási viszonyok vannak. A felkelők repülői ennek dacára bombázták a főváros északi és északnyugati negyedeit. Tizenkét hárommotoros gép bombákat dobott a Te-tuan-negyedre, ahol a kormányerők éppen erődítési munkálatokat végeztek. Az esőzések megdagasztották az Alberche és Guadarrama folyókat. Néhány kisebb folyó ki-öntött és akadályozza a csapatmozdulato-kat. A felkelők támadásait Aranjuenznél siker koronázta. Egy magaslattal elfoglaltak, amely a város felé vezető hidat uralja. A felkelők most erről a magaslatról ágyúkkal fenyegetik a város és környékét. A foglyok szerint óriási nyomorban él a főváros lakos-sága és a kormányerők körében elkeseredés észlelhető a municióhiány miatt. A foglyok mesélik, hogy a fővárost övező állások első sorát spanyol milícia tartja megszállva, míg

a zidegen önkéntesek a második vonalakban helyezkedtek el. Amikor a milícia nem akar támadásra indulni, az önkéntesek lelövik őket. A foglyok szerint Madrid egész keleti része sérthet.

Madrid, január 26. (Rador.) A főváros védelmi tanácsa jelenti: Élénk tüzérsgői elő-készítés után, az ellenség ma éjjel meg-támadta állásainkat El Pardo körzetében, Madridtól északnyugatra. Nehéz harcban azonban visszavertük az ellenség rohamo-kat. A többi madridi arcvonalon csupán tüzérsgői párbaj folyik. Más hadműveletek nem történtek.

Január 31-én dönt a cluj ügyvédi kamara a numerus clausus javaslat fölött

Cluj, január 26. Annak idején részletesen ismertettük az országos Ügyvédszövetség-nek a numerus clausus bevezetése érdekében indított akcióját. Megirtuk, hogy bekérték írásban az egyes kamarák vezetőségének véleményét a kérdés felől és a december 12-re összehívott tanácsülésen már konkrét határozatoknak kellett volna elhangzaniok. Az történt azonban, hogy a kamarák többsége nem válaszolt az Ügyvédszövetség vonatkozó körlevelére. Alig huszonnégy vá-lasz érkezett be az ország 72 kamarájától. Ezek közül is csak néhányan foglaltak áll-lást a numerus clausus vagy numerus nul-lus gondolata mellett. A központi tanácsülé-sen erre Istrate Micescu, az antisemita ügy-védek szervezetének elnöke javasolta, hogy konzultálják meg a közgyűléseken az ügy-védeket és ne bízzák a kérdést a kamarák választmányára. Ezt a javaslatot elfogad-ták.

A cluj-i kamara dékánja ma küldötte szét a meghívókat, amelyek január 31-re, vasár-napra rendkívüli közgyűlésre hívják össze a cluj-i ügyvédeket. A meghívó szerint nap-renden „a kamara azon etnikai jellegének megteremtése szerepel, amelyre a kamará-nak joga van...”. A kisebbségi ügyvédek körében különös benyomást keltett ez a köz-gyűlési meghívó, amelyben a kamara dékán-ja szokatlan módon állást foglal a közgyűlé-s döntése előtt. Mindenesetre nagy érdeklődé-sel néznek a 31-i közgyűlés elébe.

126 skarlátbeteg Bucurestiben

Bucuresti, január 26. A fővárosban 126 vörhenybeteg, 16 torokgyík, 23 tifusz, 2 ki-tütéses tifusz és két himlő beteg van. A gy-a-kori náthaláz nem mutatkozik veszélyesnek, úgyhogy nem teszi szükségessé az iskolák bezárását sem.

Meghalt az utolsó romániai jobbágy

Bucuresti, január 26. Iasi-Sculeni község-ben tegnap meghalt Pavel Bolovan 126 éves cigány, aki utolsó volt a moldovai bojárok jobbágjai közül.

Kiutasították Hertz Márton feleségét is

Bucuresti, január 26. A Gazeta című lap szerint a belügyminiszter aláírta Hertz Márton feleségének kiutasítására vonatkozó rendeletet. Hertzsn azonban fellebbezett, mert, mint állítja, román állampolgár, aki Falciu megyében született.

Gyomorrendellenességnei
a legbiztosabban segít
Fernet Branca

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T.
nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10.
Telefonszám: 8-61.

CENZURAT

TEIKO KIWA

a világhírű japán énekeső

szombaton az Operában énekel a Pillangó kisasszonyt